

Cohesie van de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voor en na de EU-uitbreiding van 2004

Mattias Van doninck

Juli 2009

Vrije Universiteit Brussel

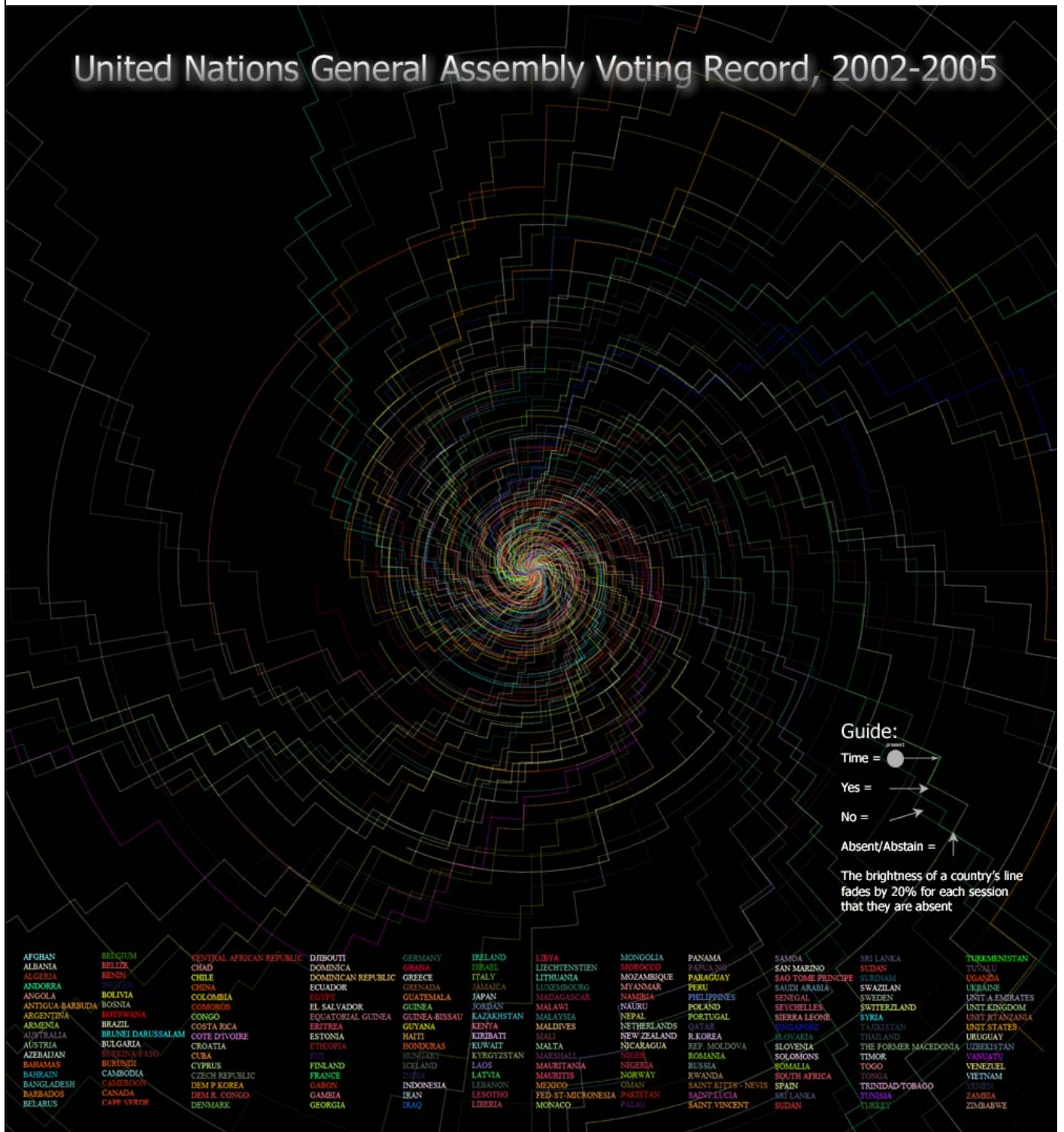
Faculteit Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen & Solvay Business School

Vakgroep Politieke Wetenschappen

Masterproef voorgelegd met het oog op het behalen van de graad van Master in de Politieke Wetenschappen

Promotor: Youri Devuyst

United Nations General Assembly Voting Record, 2002-2005

Afbeelding 1: Artist's Impression op basis van de VN-stemresultaten 2002-2005 (door C.Holloway)

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Theoretisch kader.....	6
2.1	Andere onderzoeken naar cohesie.....	6
2.2	Belang van cohesie-onderzoek	6
3	Hypothesen	9
4	Onderzoeksdesign	10
5	Data	11
5.1	Data verzamelen	11
5.2	Data controleren op betrouwbaarheid.....	14
5.3	Verschillende manieren om data te vergelijken	14
6	Berekeningen.....	17
6.1	Frequentietabellen of kruistabellen.....	17
6.2	Logistische regressie.....	28
6.3	Index of Agreement.....	31
6.4	Conformiteit	33
6.5	Clusteranalyse	37
6.6	Multidimensional Scaling.....	42
7	Besluit	47
7.1	Controle van de hypothesen.....	47
7.2	Verder	47
8	Bibliografie & bronnen.....	49
8.1	Boeken	49
8.2	Tijdschriftartikels.....	49
8.3	Conferentiepapers, werkdocumenten en verslagen	50
8.4	Online bronnen	51
9	Bijlagen	52
9.1	Lijst van tabellen, grafieken en afbeeldingen	52
9.2	Dataset.....	54

1 Inleiding

Als thema voor mijn masterproef heb ik gekozen voor de cohesie van de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. En dan meer bepaald een vergelijking tussen de cohesie vóór en ná de EU-uitbreiding van 2004. In de media is recentelijk veel kritiek op het gebrek aan samenhang in het buitenlands beleid van de verschillende EU-lidstaten. In deze masterproef wil dit 'verwijft' toetsen aan de werkelijkheid.

Op 1 mei 2004 traden 10 nieuwe lidstaten toe tot de EU. Het was niet de eerste uitbreiding en zeker ook niet de laatste. Maar tot nu toe is dit wel zowat de grootste uitbreiding van de EU.¹ Het aantal lidstaten steeg met 66%, het bevolkingsaantal steeg met bijna 21%.²

De Europese Unie is van bij het begin een uniek project, waarbij een aantal landen vrijwillig beslissen om een deel van hun bevoegdheden af te staan. Binnen die EU is een belangrijke rol weggelegd voor de Raad van Ministers, waar de lidstaten samen tot een beslissing moeten komen. Het is dus belangrijk dat er binnen deze instelling een goede cohesie is. En net dat is al van bij het begin een heikel punt, met o.a. de 'politiek van de lege stoel' in 1965 al voorbeeld van een periode waar er duidelijk geen cohesie was. Met de steeds verder gaande uitbreiding – zowel in lidstaten als in bevoegdheden – is dit thema steeds blijven meespelen. Volgens Eurobarometer 68 van mei 2008 (veldonderzoek september-november 2007) staat 70% van de bevolking achter het idee van een gemeenschappelijk buitenlands beleid.

Kort na de uitbreiding van 2004 hadden Donald Rumsfeld en enkele andere conservatieve Amerikaanse politici het naar aanleiding van de houding van de EU-lidstaten in het Irak-conflict het over *new Europe* en *old Europe*.³ En na enkele negatieve referenda over de 'Grondwet' en later over het verdrag van Lissabon was er hier en daar onduidelijkheid over welke richting de EU nu uit moet. De perceptie is dus dat er sinds 2004 minder cohesie is. En dat die afname vooral te wijten is aan de houding van de nieuwe lidstaten.

¹ In deze masterproef verwijs ik enkele malen naar de EU in de periode dat de organisatie nog niet die naam droeg. Voor het gemak spreek ik toch steeds over EU in plaats van EGKS, EEG ... Wie hier graag meer uitleg over wil, kan bijvoorbeeld het boek *De nieuwe Europese Unie* (Devuyst, 2004) ter hand nemen.

² De uitbreiding van 1973 was qua bevolkingsaantal relatief gezien nog net een beetje groter, maar de EU was toen nog heel wat kleiner. En bij de cohesie speelt vooral het aantal lidstaten een rol, niet hun bevolkingsaantal.

³ Al was de EU minder verdeeld dan Rumsfeld en zijn vrienden wel hadden gehoopt, zie o.a. *What "New Europe"* in Slate Magazine (www.slate.com/id/2078876/)

Mijn bedoeling is om het vooral kwantitatief te bekijken. Dus vooral de cijfers zelf en niet zozeer de discussies die gepaard gaan met de eventuele cohesie.

Ik wilde in mijn oorspronkelijk opzet ook op zoek gaan naar de specifieke redenen waarom landen op een bepaalde manier stemden. Dat onderwerp leek/likt mij zeer interessant. Maar bij de uitwerking nadien, rezen er een aantal praktische problemen.

Zo bleek het niet zo gemakkelijk om goede informatie te vinden over de achterliggende redenen waarom landen een bepaald standpunt innamen. Eerder verricht onderzoek leerde mij dat dit inderdaad zowat onbegonnen werk is (Kissack, 2007). Verslagen van coördinatievergaderingen – als ze al beschikbaar zijn – bevatten weinig informatie over de specifieke redenen van meningsverschillen. De vergaderingen zelf bijwonen is meestal ook geen optie. De meest accurate bronnen zijn interviews met deelnemers, met ministers van Buitenlandse Zaken of met Permanente Vertegenwoordigers in New York dus. Maar dat was in het kader van deze masterproef jammer genoeg niet haalbaar.

Verder in deze masterproef, begin ik met het schetsen van het theoretisch kader en geef aan welke hypothesen resultaten ik mag verwachten op basis van eerder onderzoek rond dit thema. Daarna vertel ik hoe ik tewerk ben gegaan om de nodige kwantitatieve data te verzamelen. Het grootste deel deze masterproef is uiteraard gewijd aan de berekeningen zelf, met helemaal op het einde een conclusie.

2 Theoretisch kader

2.1 Andere onderzoeken naar cohesie

Onderzoek naar cohesie van EU-lidstaten binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is niet nieuw. Al lange tijd hebben onderzoekers de houding van de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bekeken. Hoe werken die 9 / 10 / 12 / ... landen samen? Zie bijvoorbeeld bij L.Hurwitz (1975) en R.Foot (1979) die de resultaten van 8 (kandidaat)-lidstaten⁴ vergeleek in de periode 1948-1973. Toen de lidstaten begin jaren '70 de *Europese Politieke Samenwerking* introduceerden, groeide de interesse voor de samenwerking in internationale organisaties en de manier waarop de lidstaten dit in de praktijk omzetten. Met de steeds verdergaande integratie van het buitenlands beleid (dat tot uiting kwam in GBVB of Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid als onderdeel van de zg. 2^e pijler.) werd de samenwerking – en de aandacht hiervoor – nog relevanter. Maar deze studies hebben maar gegevens verwerkt tot eind 2005. Ik zal in deze masterproef proberen om de gegevens aan te vullen met de recente gegevens en kijken welke evoluties merkbaar zijn. Vooral de positie van de lidstaten die in 2004 toetraden, lijkt mij interessant.

Recent onderzoek naar cohesie gebeurde eerder door (o.a.) Gabriele Birnberg (2007) van de *London School of Economics*. Zijn richt zich op de trans-Atlantische relaties en werkt momenteel aan een paper over de EU-samenwerking in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (nog niet gepubliceerd). Paul Luif van het *Oesterreichische Institut für Internationale Politik* onderzocht de EU-cohesie in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties met betrekking tot het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (Luif, 2003) en bekeek meer recent de afstand van de EU-consensus tot de Verenigde Staten (Luif, 2008). Robert Kissack van het *Institut Barcelona d'Estudis Internacionals* bekeek op een theoretische manier de EU-samenwerking (2007).

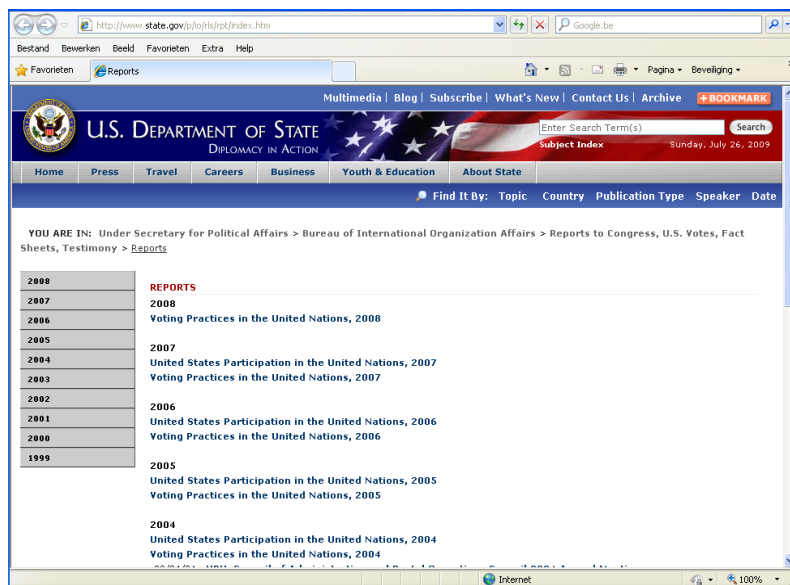
2.2 Belang van cohesie-onderzoek

⁴ Italië, Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, VK, Ierland, Denemarken (West-Duitsland werd pas in 1973 lid van de Verenigde Naties)

Niet enkel academische onderzoekers vinden het onderzoek naar de stemmingen binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een interessant onderwerp. Ook overheden zijn hierin geïnteresseerd.

Zo publiceert *US Department of State* ieder jaar overzicht van de *Voting Practices in the United Nations*. Zij zijn vooral bezig met het bekijken van de zaken vanuit het standpunt van de Verenigde Staten: hoe verhouden andere landen zich t.o.v. de Verenigde Staten ...

Afbeelding 2: U.S. department of State: Voting practices in the United Nations

www.state.gov/p/io/rls/rpt/index.htm

Afbeelding 3: European Commission: European Union @ United Nations

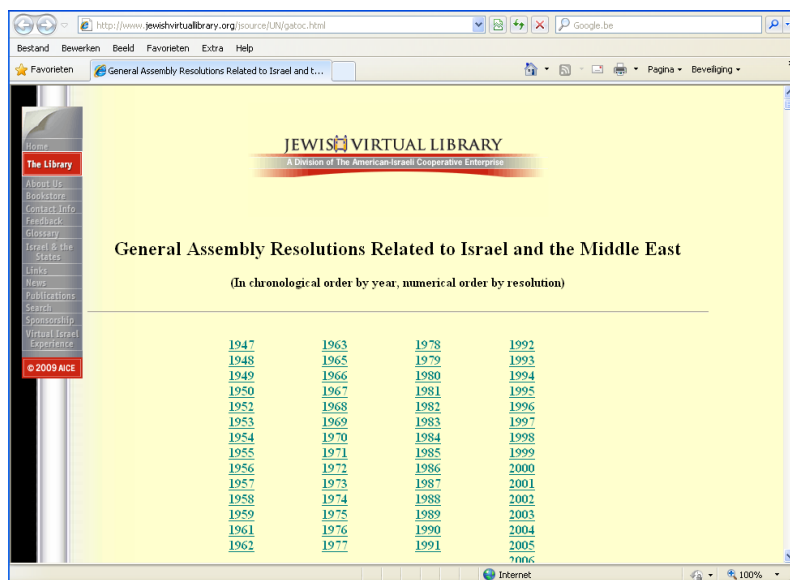

www.eu-un.europa.eu

Binnen de EU heeft de Europese Commissie een eigen vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties. In 2004 verscheen een nota waarin het belang van de multilaterale samenwerking van de EU in de Verenigde Naties uitgelegd werd. De gegevens over de periode na de uitbreiding van 2004 zijn hierin uiteraard nog niet verwerkt.

De moeite van het vermelden waard is ook het werk van de *Jewish Virtual Library* bij het onderzoek naar cohesie. Zij richten zich op alle resoluties die handelen over Israël en het Midden-Oosten en bekijken daarbij welke landen welke standpunten innemen en of er overeenstemming is met de positie van Israël. Vooral de houding van de Verenigde Staten wordt van zeer nabij gevolgd.

Afbeelding 4: *Jewish Virtual Library: General Assembly Resolutions Related to Israel and the Middle East*

www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/UN/gatoc.html

3 Hypothesen

Zoals ik hierboven al aanhaalde, ben ik niet de eerste die de cohesie van de EG-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bekijkt.

Volgens de resultaten van eerder onderzoek, mag ik o.a. verwachten dat er een lage cohesie is bij stemmingen in verband met veiligheid, bewapening en ontwapening (Luif, 1995) en hoge cohesie bij stemmingen over mensenrechten en het conflict Israel-Palestina (Luif, 2003). Het verschil in cohesie tussen de EU15-lidstaten voor en na de uitbreiding, zou eerder klein zijn (Wouters, 2007).

Onderzoekers die de EU-cohesie bestudeerden, verwachtten voor de uitbreiding van 2004 dat er minder cohesie zou zijn met de toetreding van 10 nieuwe lidstaten (Johansson-Nogués, 2004), zij het niet "dramatisch minder" (Luif, 2003). Onderzoek na de uitbreiding in 1995 toonde aan dat de daling in cohesie na de uitbreiding van korte duur was. Verwacht werd dat het met de uitbreiding in 2004 veel langer zou duren (Young & Rees, 2005).

De nieuwe lidstaten staan op zich al niet meer zover van de EU als vroeger, toen was er een sterkere oost-west-scheiding binnen de VN. Maar een onderzoek naar de verschillende groepen binnen de Algemene Vergadering van de VN toonde aan dat in 1993 de EU10 toen nog een heel eind van de EU (toen nog EU12) stonden (Kim & Russet, 1996).

Gelijkaardig onderzoek over de standpunten van de EU-lidstaten binnen de ILO (Kissack, 2006) toonde aan dat toetreding tot de EU ervoor zorgt dat lidstaten zich geleidelijk aan nauwer bij de EU-consensus zullen opstellen.

In heel dit verhaal, wordt gewezen op de bijzondere positie van Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Daar waar bij andere lidstaten bij hun toetreding – of zelfs voor de toetreding – tekenen van convergentie en socialisatie te merken zijn, blijven Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk op een afstand van de andere EU-landen (Luif, 2008).

Misschien kan er een parallel gemaakt worden met de houding van de lidstaten binnen de Raad van Ministers. Onderzoek toont aan dat bij onderwerpen die regelmatig daar besproken worden, minder vaak consensus voorkomt. (Hayes-Renshaw, Van Aken & Wallace, 2006) Analooq zou er bij die onderwerpen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties minder cohesie zijn.

4 Onderzoeksdesign

De variabele die ik wil onderzoeken, is *cohesie*. Dat wil zeggen dat ik wil bekijken in welke mate de EU-lidstaten een gezamenlijk standpunt innemen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de variabele *cohesie* te onderzoeken.

- Hoe verschilt de cohesie bij de verschillende sessies (van sessie 55 in 2000/2001 tot sessie 63 in 2008/2009 ...)?
- Hoe verschilt de cohesie bij de verschillende onderwerpen (Midden-Oosten, mensenrechten, vredesoperaties, werking VN ...) over de jaren?
- We kunnen ook bekijken of bepaalde landen er uitspringen (de zogenaamde conformiteit van lidstaten met de EU-consensus).

De hoofdvraag van mijn masterproef, die ook blijkt uit de titel, is: "*Is er sinds de EU-uitbreiding van 2004 meer of minder cohesie tussen de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties?*" Deze vraag wordt best opgesplitst in kleinere deelvragen om het antwoord te vinden:

- Hoe was de cohesie tussen de EU15⁵ voor 2004 en hoe is de cohesie tussen de EU25 na 2004?
- Is een eventueel verschil in cohesie te wijten aan de 10 nieuwe lidstaten?
- Zijn er sinds 2004 in verhouding meer landen die zich anders opstellen tegenover de EU-meerderheid?
- Is er daarbij een verschil te merken tussen de verschillende thema's die in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties behandeld worden?
- ...

Om het binnen het kader van een masterproef beheersbaar te houden, is het belangrijk om enkele invalshoeken te selecteren en daarmee verder te gaan. Verder in deze masterproef ga ik dieper in op deze invalshoeken.

Het onderzoeksdesign dat hier aangewezen lijkt, is een voor-en-na-onderzoek, waarbij – zoals de naam het zegt – de situatie voor de uitbreiding vergeleken wordt met de situatie na de uitbreiding.

⁵ EU15: de 15 EU-lidstaten voor de uitbreiding van 2004
EU25: de 25 EU-lidstaten na de uitbreiding van 2004
EU10: de 10 nieuwe lidstaten na de uitbreiding van 2004

5 Data

In dit hoofdstuk leg ik uit hoe ik tewerk ben gegaan bij het verzamelen van de data, hoe ik de verzamelde data in de mate van het mogelijke heb gecontroleerd op betrouwbaarheid en hoe ik de data heb verwerkt zodat ze kon gebruikt worden voor mijn berekeningen.

Gegevens over de stemmingen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn beschikbaar sinds de eerste sessie in 1946. In mijn onderzoek wil ik de periode oktober 2000 – september 2004 (sessies 54 t/m 58) vergelijken met de periode oktober 2004 – juni 2009 (sessies 59 t/m 63). Naargelang de keuze van de berekening, krijg ik dan een aantal afhankelijke variabelen (1 voor de periode 2000-2004 en 1 voor de periode 2004-2008 of 1 per sessie of 1 per sessie en onderwerp of ...) die mij in staat moeten stellen een antwoord te geven op de oorspronkelijke vraag "Is er sinds de EU-uitbreiding in 2004 meer of minder cohesie tussen de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties?". Meer hierover uiteraard in het hoofdstuk *Berekeningen*.

5.1 Data verzamelen

5.1.1 Informatie op de VN-site

Alles draait om de stemresultaten. Het voordeel van data verzamelen over VN-resoluties, is dat er heel wat data vrij te vinden is. De *Dag Hammarskjold Library*⁶, het informatiecentrum van de VN geeft een overzicht van alle resoluties die op alle voorbije sessies werden aangenomen. Gedetailleerde stemresultaten in verband met de resoluties die met een stemming werden aangenomen, is te vinden op *UNBISnet (United Nations Bibliographic Information Center)*⁷.

Onderzoekers die eerder al onderzoek deden in verband met de Algemene Vergadering, hebben soms op hun website datasets beschikbaar – al zijn de meesten bijzonder spaarzaam met het uitlenen van die data. Maar de laatste sessies vielen hier sowieso meestal buiten wegens té recent.

⁶ <http://www.un.org/depts/dhl/resguide/gares1.htm>

⁷ <http://unbisnet.un.org> (> Voting Records)

Ik heb ervoor gekozen om in mijn onderzoek niet álle stemmingen op te nemen maar de stemmingen die leidden tot een aangenomen resolutie. Navraag bij de VN leerde mij dat enkel aangenomen resoluties een elektronisch leven gegund is. Voor een volledig overzicht van alle stemmingen (dus ook degenen die geen meerderheid haalden), moet ik terecht in de zogenaamde *Index to Proceedings of the General Assembly* (ITP) of het *UN Yearbook* dat de VN ieder jaar uitgeeft. Dat is iets arbeidsintensiever en was eigenlijk niet haalbaar binnen het beschikbare tijdsbestek. Gelukkig worden de meeste voorstellen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties wel aangenomen.

De resultaten van alle stemmingen zijn beschikbaar op de website van de Verenigde Naties. Van iedere aangenomen resolutie wordt vermeld waarover ze gaat en hoe ieder land stemde. Soms worden resoluties bij algemene instemming aangenomen en is er dus niet echt een stemming waarbij landen zich expliciet moeten uitspreken, er is dan geen zogenaamde *roll-call*. Die resoluties neem ik niet mee in mijn onderzoek. Dat maakt dat de zogenaamde *Special Sessions* – die meestal voor bijzondere gelegenheden zoals *50 jaar VN* of *60 jaar einde van WO II* gehouden worden en enkel resoluties aannemen met algemene instemming – hier volledig uit de boot vallen. Gemiddeld zijn er per sessie een 75 à 80 geregistreerde stemmingen. Binnen die stemmingen zijn dus vooral de stemmen van de EU-lidstaten van belang.

Een nadeel is dat de data op de VN-site niet echt gebruiksvriendelijk beschikbaar is. De stemresultaten staan per stemming op de VN-site, en dat op een gewone webpagina. De gegevens moeten dus via elektronisch knip- en plakwerk zelf in een databestand gegoten worden. Een werk van lange adem, heb ik ondervonden. Dat is misschien ook de reden waarom andere onderzoekers bijzonder spaarzaam zijn met het verspreiden van hun eigen databestand.

5.1.2 Voor welke periode data verzamelen?

In mijn onderzoek bekijk ik alle stemmingen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te bekijken in de periode ± 1999-2009. Dat is dus 5 jaar vóór en 5 jaar nà de uitbreiding van 2004.

Wat betreft de periode na de uitbreiding, kon ik sowieso niet méér dan 5 jaar bekijken om de logische reden dat er slechts 5 jaar verstreken zijn sinds de uitbreiding van 2004. Wat de periode voor de uitbreiding betreft, was ik minder gebonden aan die praktische beperkingen. Al leerde andere onderzoeken mijn om de periode voor de uitbreiding niet te ruim te nemen.

Dat zou voor een vertekening zorgen omdat er andere factoren zouden kunnen meespelen.

Belangrijk om te vermelden, is de staking van de Griekse diplomaten tijdens de 51^e sessie (1996-1997) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Dat maakt de gegevens uit die sessie minder bruikbaar. Dit was o.a. een probleem dat andere onderzoekers bij eerdere studies, die de periode 1996-1997 in hun onderzoek opnamen, wel hadden. Zie bijvoorbeeld in het eerder aangehaalde onderzoek van Maximilian Rasch.

De bijeenkomsten van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn opgedeeld in zogenaamde *sessies*. Een sessie loopt meestal van september tot september van het daaropvolgende jaar. Om praktische redenen ligt het zwaartepunt bij 1 of 2 periodes van enkele weken waarop zowat alle plenaire vergaderingen en commissies plaatsvinden.

Belangrijk om te benadrukken, is dat ik zal focussen op de uitbreiding van 2004. Toen kwamen er 10 nieuwe lidstaten bij. Er is ook nog een uitbreiding geweest in 2007. Maar die ging 'slechts' om 2 landen en er is nog niet voldoende data over de periode na die uitbreiding beschikbaar.

5.1.3 Coderen van de data

Onderstaande tabel geeft aan welke variabelen in overnam bij het opstellen van mijn dataset. De *o* in de naam van de variabele staat voor *original*, om het verschil te maken met *c*-variabelen (*computed*) die het resultaat zijn van berekeningen op basis van de originele variabelen.

informatie	variabele	inhoud / vorm
▪ resolutienummer	<i>o_resolution</i>	officiële nummering VN (A/RES/XX/XXX)
▪ datum waarop de stemming plaatsvond	<i>o_date</i>	dd.mm.jjjj
▪ titel van de resolutie	<i>o_title</i>	officiële Engelse titel
▪ vond de stemming plaats in de plenaire vergadering of in een van de commissies (+ nr.)	<i>o_pc</i>	plenair → 0 commissie 1 → 1 : commissie 6 → 6
▪ standpunt van EU-lidstaat XYZ (XYZ wordt in de dataset vervangen door resp. AUS, BEL, CYP, CZE, ..., SWE, UKG)	<i>o_XYZ_v</i>	Ja → 1 Onthouding → 2 Neen → 3 Afwezig → 8

Zelf voegde ik nog 2 variabelen toe aan de dataset, variabelen die ik nodig had om mijn berekeningen te maken (te herkennen aan de *a*, voor *added*). In mijn verdere berekeningen is het namelijk belangrijk om te weten of een stemming voor dan wel na de uitbreiding plaatsvond (daar draait de hele masterproef rond) en hoeveel lidstaten de EU op dat ogenblik had. Beide variabelen hangen uiteraard samen.

Tabel 2: Variabelen toegevoegd aan de dataset

informatie	variabele	waarde
▪ vond de stemming plaats voor of na de uitbreiding van 01.05.2004	→ <i>a_ap</i>	voor → <i>a</i> na → <i>p</i>
▪ het aantal EU-lidstaten op het ogenblik van de stemming	→ <i>a_EUmembers</i>	15 leden → 15 25 leden → 25

5.2 Data controleren op betrouwbaarheid

Om de data te controleren heb ik mijn verzamelde dat vergeleken met de dataset van Erik Voeten⁸. Daar waar de datasets verschilden (in 113 van de 743 stemmingen), heb ik de stemresultaten op de VN-site er nogmaals bijgenomen. En in alle gevallen bleek het dat mijn dataset correct was en dat er een nauwkeurigheidprobleem was in de dataset van Erik Voeten.

Op zich is het verwonderlijk dat de VN geen kant-en-klare dataset beschikbaar heeft voor onderzoek. Ik denk dat zo iets onderzoek naar de activiteiten van de VN nog meer zou stimuleren.

5.3 Verschillende manieren om data te vergelijken

Alvorens over te gaan tot de berekeningen zelf, geef ik eerst wat meer uitleg over zaken waarop moet gelet worden bij de berekeningen.

Alvorens aan de berekeningen te beginnen, is het belangrijk om te vermelden dat er verschillende mogelijkheden zijn om de data te verwerken.

⁸ Erik Voeten and Adis Merdzanovic, "United Nations General Assembly Voting Data (http://dvn.iq.harvard.edu/dvn/dv/Voeten/faces/study/StudyPage.xhtml?studyId=38311&studyListingIndex=0_d6625163f5fc0e0da6437df7b447)

5.3.1 Vergelijking sessie per sessie vs. vergelijking tussen 2 perioden

Zo is het mogelijk om de cohesie per sessie te bekijken en die informatie te vergelijken met de cohesie in andere sessies. Op die manier kan er eventueel een evolutie waargenomen worden. Een andere mogelijkheid is de 10 behandelde sessies op te splitsen in 2 blokken van telkens 5 sessies: een blok met de sessies voor de uitbreiding van 2004 en een blok met de sessies na de uitbreiding van 2004. Deze manier van werken heeft als voordeel dan de tabellen en de berekeningen beheersbaar en begrijpbaar blijven binnen het kader van deze masterproef.

Omdat er met de respectievelijk 15 en 25 lidstaten al heel wat data beschikbaar is, heb ik ervoor gekozen om wat betreft de tijd enkel een onderscheid te maken tussen de periode voor en de periode na de uitbreiding. Een eventueel vervolgonderzoek zou de resultaten per sessie meer in detail kunnen bekijken.

5.3.2 Vergelijken EU15 vs. vergelijken EU25

Ook moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende manieren waarop de sessies (of in dit geval de beide blokken) vergeleken worden. Vóór de uitbreiding van 2004 telde de EU 15 lidstaten, na de uitbreiding waren het er 25. We kunnen dus de 15 lidstaten van voor 2004 vergelijken met de 25 van na 2004. Of voor beide periodes de 25 lidstaten bekijken. Afhankelijk van de berekeningsmethode is de ene of de andere invalshoek relevanter. Niet alle berekeningsmethoden lenen zich tot een onderscheid tussen EU15 en EU25.

Omdat ik ook de invloed van de 10 nieuwe EU-lidstaten op de EU-cohesie wil bekijken, zou het handig zijn om specifiek naar de zogenaamde EU10 te kijken. Maar dat is praktisch niet eenvoudig. Vooral omdat in de meeste berekeningen gekeken wordt naar de cohesie met de EU-meerderheid. En in de periode voor de uitbreiding behoorden deze 10 nog niet tot de EU en hadden dus geen effect op de (statistische) EU-meerderheid. Een vergelijking maken, is dus wat moeilijk. Om dit op te lossen vergelijk ik soms de resultaten van EU15 met die van EU25.

Belangrijk om hierbij te vermelden, is dat er in 2007 met Bulgarije en Roemenië nog 2 lidstaten toetraden tot de EU. Mijn onderzoek gaat echter slechts over de uitbreiding van 2004, en wil specifiek de EU25 voor en na de

uitbreiding bekijken. Om eventuele vertekeningen te voorkomen heb ik de stemresultaten van deze twee nieuwe lidstaten geneutraliseerd.

5.3.3 Vergelijken alle gegevens vs. vergelijken gegevens per thema

Waar mogelijk en relevant, heb ik ook de data per thema bekeken. De resoluties binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bestrijken een breed gamma aan onderwerpen. Het kan interessant zijn om de cohesie te bekijken in het licht van het onderwerp dat behandeld wordt. Maar daarvoor is het nodig om de stemmingen in te delen in categorieën volgens onderwerp. En dat is vaak nogal arbitrair. Soms is het ook moeilijk om juist te bepalen in welke categorie een bepaalde stemming hoort. Resoluties bestrijken vaak meerdere thema's (vb. *Security and co-operation in the Mediterranean region* heeft te maken met bewapening, Israël-Palestina conflict ...).

De oplossing die ik hiervoor gekozen heb, is om de indeling van de Verenigde Naties zelf over te nemen. Zij maken voor hun Algemene Vergadering namelijk gebruik van een aantal commissies:

1. *The Disarmament and International Security Committee*
ontwapening en vragen rond internationale veiligheid die hiermee samenhangen
2. *The Economic and Financial Committee*
economische thema's
3. *The Social, Humanitarian and Cultural Committee*
sociale en humanitaire thema's
4. *The Special Political and Decolonization Committee*
politieke vraagstukken die niet in commissie 1 behandeld worden en alles rond dekolonisatie
5. *The Administrative and Budgetary Committee*
administratie en begroting van de Verenigde Naties
6. *The Legal Committee*
zaken in verband met international recht

Om verwarring te voorkomen, wijs ik erop dat deze structuur met commissies verschilt van die in veel wetgevende parlementen. De commissies binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn geen voorbereidende commissies. De onderwerpen worden in de commissies besproken en eventueel goedgekeurd. Er volgt nadien *geen* bespreking of stemming in de plenaire vergadering.

6 Berekeningen

In dit hoofdstuk begin ik met het echte werk: de verzamelde data gebruiken om door middel van berekeningen mijn hypothesen te checken.

Ik maak gebruik van verschillende methoden om de cohesie te berekenen. Dat zijn achtereenvolgens:

- 6.1. Frequentietabellen of kruistabellen
- 6.2. Logistische regressie
- 6.3. Index of Agreement
- 6.4. Conformiteit
- 6.5. Clusteranalyse
- 6.6. Multidimensional Scaling

Deze methoden zijn niet zomaar willekeurig gekozen. Ik heb voor een aantal van deze methoden geopteerd omdat ze hun deugdelijkheid al bewezen in andere onderzoeken die ik ter voorbereiding op deze masterproef heb gelezen. Enkele andere methoden – die uiteraard ook hun deugdelijkheid reeds bewezen – werden mij aangereikt tijdens het werkcollege *Kwantitatieve data-analyse* door prof. Jan Beyers (Universiteit Antwerpen).

Bij elke manier geef ik aan waarom die manier nuttig is, wat er mee berekend kan worden en – na de berekeningen – wat er uit de resultaten te leren valt.

6.1 Frequentietabellen of kruistabellen

6.1.1 Uitleg

Een kruistabel wordt in de statistiek gebruikt om snel een globaal inzicht te krijgen in het verband tussen twee of meer ordinale of nominale variabelen. Ze leggen snel opvallende zaken en eventuele anomalieën bloot.

6.1.2 Berekeningen

6.1.2.1 Vergelijken van de 15 lidstaten voor en na de uitbreiding

6.1.2.1.1 Ja/ Onthouding/Neen/ Afwezig

In totaal waren er in de beschreven periode 743 stemmingen. Dat maakt met 15 landen dus 11145 stemresultaten (elk land heeft 1 stem). Die zijn als volgt verdeeld:

Tabel 3: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten EU15-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.Ja	2.Onthouding	3.Neen	8.Afwezig	n
voor uitbreiding	3331 (63%)	1107 (21%)	794 (15%)	18 (0%)	5250 (100%)
na uitbreiding	3781 (64%)	1163 (20%)	934 (16%)	17 (0%)	5895 (100%)
totaal	7112 (64%)	2270 (20%)	1728 (16%)	35 (0%)	11145 (100%)

Index: 'voor uitbreiding': 15 lidstaten 03.11.1999-30.04.2004

'na uitbreiding': 15 lidstaten 01.05.2004-30.06.2009

Als we de tabel bekijken en de percentages *Ja/Onthouding/Neen/Afwezig* voor en na de uitbreiding van 2004 vergelijken, zien we dat de verschillen bij de EU15 eigenlijk verwaarloosbaar zijn. Er wordt met andere woorden ongeveer evenveel *Ja* gestemd voor de uitbreiding als na de uitbreiding. En hetzelfde geldt voor *Onthouding* en *Neen*, en zelfs voor *Afwezig*.

6.1.2.1.2 Evolutie stemnabijheid in de tijd

Belangrijk om op te merken, is dat de bovenstaande kruistabel eerder beperkte informatie geeft. Het is geen indicator voor de mate van unanimiteit. We kunnen m.a.w. uit de tabel niet afleiden of er een verschil is in unanimiteit voor en na de uitbreiding. Dit om de eenvoudige reden dat de tabel wel toont hoeveel maal *Ja/Neen/Onthouding* voorkwamen, maar niet of er bij eenzelfde stemming verschillende standpunten voorkwamen (door verschillende lidstaten uiteraard). En net het wel of niet voorkomen van verschillende standpunten, trekt in dit onderzoek mijn bijzondere aandacht.

Om de stemnabijheid – dus de mate van unanimiteit – in de tijd te vergelijken, heb ik de stemresultaten omgezet in een nieuwe variabele. In de dataset wordt hiervoor bij iedere case (d.w.z. bij iedere stemming) een bijkomende variabele *c_stemnabijheid* toegevoegd. Er zijn 5 mogelijke situaties en dus 5 mogelijk waarden voor deze variabele.

Tabel 4: Coderen nieuwe variabele c_stemnabijheid

situatie	waarde
<i>Unanimiteit</i> : alle EU-lidstaten stemmen hetzelfde	→ 1
<i>2-way split</i> : de houdingen zijn verdeeld in een blok <i>Ja</i> t.o.v. een blok <i>Onthouding</i> of in een blok <i>Neen</i> t.o.v. een blok <i>Onthouding</i>	→ 2
<i>Opposed voting</i> : EU-lidstaten verdeeld in een blok <i>Ja</i> t.o.v. een blok <i>Neen</i>	→ 3
<i>3-way split</i> : zowel <i>Ja</i> , <i>Neen</i> als <i>Onthouding</i> komen voor	→ 4
<i>No majority</i> : geen enkel standpunt haalt 50%	→ 5

Deze nieuwe variabele is een *ordinale* variabele. *Ordinaal* wil zeggen dat de variabele kan geordend worden. Zo is het bij dit onderzoek naar cohesie duidelijk dat de waarde *Unanimiteit* aan de ene kant en de waarde *3-way split* aan de andere kant van het spectrum staat, met *2-way split* en *Opposed voting* daar tussenin. Deze ordinale variabele geeft de graad van unanimiteit aan. 1 is volledige unanimiteit, 5 is volledige verdeeldheid. Een dergelijke ordening is bij *Ja*, *Neen*, *Onthouding* niet mogelijk.

In de hercodering maak ik een onderscheid tussen een verdeling in *Ja/Onthouding* of *Neen/Onthouding* en *Ja/Neen*. De EU-lidstaten beschikken elk over een uitgebreid corps van diplomaten. Het is dus vrijwel uit te sluiten dat een *Onthouding* ook echt betekent dat het land niet weet of het *Ja* of *Neen* moet stemmen. Meestal betekent een *Onthouding* dat het land het niet eens is met de EU-lijn maar liever afziet van openlijke tegenstelling. Het voorkomen van een *3-way split* toont aan dat de EU-lidstaten wel duidelijk verdeeld zijn over het thema, zelfs in die mate dat een aantal lidstaten ook een *Onthouding* niet zag zitten in het belang van een – min of meer – duidelijk standpunt. Het extreme – *opposed votes* of *geen meerderheid* – komt amper voor.

Als we deze variabele bekijken door middel van een kruistabel, krijgen we onderstaand resultaat.

Tabel 5: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	268 (77%)	52 (15%)	3 (1%)	26 (7%)	1 (0%)	350 (100%)
na uitbreiding	312 (79%)	46 (12%)	3 (1%)	29 (7%)	3 (1%)	393 (100%)
totaal	580 (78%)	98 (13%)	6 (1%)	55 (7%)	4 (1%)	743 (100%)

Index: $\chi^2=2,388$ (df=4)

Opvallend is alvast dat er bij de EU15 nauwelijks een verschil is in unanimiteit – of stemnabijheid in het algemeen – tussen de periodes voor en na de uitbreiding.

Naast de kruistabel met alle stemmingen hierboven, is het ook mogelijk om op te splitsen in kruistabellen per specifiek thema.

Tabel 6: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	58 (84%)	1 (1%)	1 (1%)	9 (13%)	1 (1%)	70 (100%)
na uitbreiding	52 (93%)	4 (7%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	56 (100%)

totaal	110 (87%)	5 (4%)	1 (1%)	9 (7%)	1 (1%)	126 (100%)
---------------	-----------	--------	--------	--------	--------	-------------------

Index: $\chi^2=11,716$ (df=4)

Tabel 7: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	63 (61%)	25 (24%)	1 (1%)	15 (14%)	0 (0%)	104 (100%)
na uitbreiding	84 (64%)	26 (20%)	2 (1%)	18 (14%)	1 (1%)	131 (100%)
totaal	147 (63%)	51 (22%)	3 (1%)	33 (14%)	1 (0%)	235 (100%)

Index: $\chi^2=1,544$ (df=4)

Tabel 8: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	7 (78%)	2 (22%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	9 (100%)
na uitbreiding	17 (94%)	1 (6%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	18 (100%)
totaal	24 (89%)	3 (11%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	27 (100%)

Index: $\chi^2=1,688$ (df=1)

Tabel 9: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	74 (82%)	13 (14%)	1 (1%)	2 (2%)	0 (0%)	90 (100%)
na uitbreiding	97 (96%)	2 (2%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (2%)	101 (100%)
totaal	171 (90%)	15 (8%)	1 (0%)	2 (1%)	2 (1%)	191 (100%)

Index: $\chi^2=15,578$ (df=4)

Tabel 10: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	58 (84%)	11 (16%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	69 (100%)
na uitbreiding	52 (68%)	13 (17%)	0 (0%)	11 (15%)	0 (0%)	76 (100%)
totaal	110 (76%)	24 (17%)	0 (0%)	11 (7%)	0 (0%)	145 (100%)

Index: $\chi^2=11,182$ (df=2)

Als we naar de stemmingen per commissie kijken, zien we bij sommige een stijging in de unanimiteit (plenair, commissie 2, commissie 3), bij anderen een

daling (commissie 4) en ook een status-quo (commissie 1). Commissie 1 scoort op zich vrij laag, maar dat was te verwachten (Luif, 1995).

Die daling bij commissie 4 is eerder opvallend. Voor de volledigheid geef ik de 11 resoluties binnen commissie 4 waarbij de 15 EU-lidstaten het duidelijk niet eens waren. Verder ga ik hier niet op de inhoud van de resoluties in omdat het te ver afwijkt van het oorspronkelijk opzet van de masterproef. Meer details over de standpunten van de specifieke landen zijn uiteraard terug te vinden in de dataset zelf. De titel van de resoluties zijn vaak gelijkaardig en geven slechts een vaag idee over de inhoud, het zijn *container-resoluties* waarbij onder een gelijkaardige titel jaarlijks andere voorstellen ter stemming voorliggen. Voor de specifieke inhoud van de resoluties verwijs ik naar de website van de VN.

Tabel 11: Goedgekeurde VN-resoluties in Commissie 4 waarbij de stemmen van de EU15-lidstaten verdeeld waren over Ja / Neen / Onthouding.

resolutie	titel
A/RES/59/135	Dissemination of information on decolonization
A/RES/59/136	Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples
A/RES/60/112	Dissemination of information on decolonization
A/RES/60/118	Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples
A/RES/60/119	Second International Decade for the Eradication of Colonialism
A/RES/61/129	Dissemination of information on decolonization
A/RES/61/130	Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples
A/RES/62/119	Dissemination of information on decolonization
A/RES/62/120	Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples
A/RES/63/109	Dissemination of information on decolonization
A/RES/63/110	Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples

index: Het nummer van de resolutie verwijst naar de officiële nummering die de VN hanteert.

Opmerking: De stemmingen in commissies 5 (Administration & Budget) en 6 (Legal) zijn hier buiten beschouwing gelaten omdat er over de 10 jaren slechts 19 stemmingen waren voor beide commissies samen. Op 1 enkele stemming na, waren de EU-lidstaten het bij die stemmingen allemaal met elkaar eens.

6.1.2.2 Vergelijking van de 25 lidstaten voor en na de uitbreiding

Hier vergelijk ik voor de periode voor de uitbreiding stemresultaten de EU25 voor en na de uitbreiding. Om het vergelijken te vergemakkelijken, maak ik gebruik van dezelfde manier van werken als hierboven.

6.1.2.2.1 Ja/ Onthouding/Neen/ Afwezig

In totaal waren er in de beschreven periode 743 stemmingen. Dat maakt met 25 landen dus 18350 stemresultaten. Die zijn als volgt verdeeld:

Tabel 12: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.Ja	2.Onthouding	3.Neen	8.Afwezig	n
voor uitbreiding	5607 (64%)	1815 (21%)	1276 (14%)	52 (1%)	8750 (100%)
na uitbreiding	6343 (65%)	1914 (20%)	1521 (15%)	46 (0%)	9825 (100%)
totaal	11950 (64%)	3729 (20%)	2797 (15%)	98 (1%)	18575

Index: 'voor uitbreiding': 25 lidstaten 03.11.1999-30.04.2004

'na uitbreiding': 25 lidstaten 01.05.2004-30.06.2009

Als we de tabel bekijken en de percentages *Ja/Onthouding/Neen/Afwezig* voor en na de uitbreiding van 2004 vergelijken, zien we ook hier dat de verschillen eigenlijk verwaarloosbaar zijn. Er wordt met andere woorden ongeveer

evenveel *Ja* gestemd voor de uitbreiding als na de uitbreiding. En hetzelfde geldt voor *Onthouding* en *Neen*.

6.1.2.2.2 Evolutie stemnabijheid in de tijd

Tabel 13: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	234 (67%)	86 (25%)	3 (1%)	27 (8%)	0 (0%)	350 (100%)
na uitbreiding	299 (76%)	57 (15%)	4 (1%)	31 (8%)	2 (0%)	393 (100%)
totaal	533 (72%)	143 (19%)	7 (1%)	58 (8%)	2 (0%)	743 (100%)

Index: $\chi^2=13,784$ (df=4)

Hier zien we duidelijk dat het aantal stemmen met *Unanimiteit* stijgt en het aantal stemmen met *2-way split* daalt. De χ^2 -waarde van 13,784 bevestigt de significante daling. Het aantal stemmen met *Opposed voting* is verwaarloosbaar, het aantal stemmen met *3-way split* blijft vrijwel gelijk.

Tabel 14: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	39 (56%)	20 (29%)	1 (1%)	10 (14%)	0 (0%)	70 (100%)
na uitbreiding	41 (73%)	15 (27%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	56 (100%)
totaal	80 (64%)	35 (28%)	1 (1%)	10 (8%)	0 (0%)	126 (100%)

Index: $\chi^2=10,336$ (df=3)

Tabel 15: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	61 (59%)	27 (26%)	1 (1%)	15 (14%)	0 (0%)	104 (100%)
na uitbreiding	83 (63%)	26 (20%)	2 (1%)	18 (14%)	2 (2%)	131 (100%)
totaal	144 (61%)	53 (23%)	3 (1%)	33 (14%)	2 (1%)	235 (100%)

Index: $\chi^2=2,922$ (df=3)

Tabel 16: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	7 (78%)	2 (22%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	9 (100%)
na uitbreiding	16 (89%)	1 (6%)	1 (6%)	0 (0%)	0 (0%)	18 (100%)
totaal	23 (85%)	3 (11%)	1 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	27 (100%)

Index: $\chi^2=2,087$ (df=2)

Tabel 17: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	66 (74%)	21 (23%)	1 (1%)	2 (2%)	0 (0%)	90 (100%)
na uitbreiding	97 (96%)	2 (2%)	0 (0%)	2 (2%)	0 (0%)	101 (100%)
totaal	163 (85%)	23 (12%)	1 (1%)	4 (2%)	0 (0%)	191 (100%)

Index: $\chi^2=22,031$ (df=3)

Tabel 18: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	53 (77%)	16 (23%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	69 (100%)
na uitbreiding	52 (68%)	13 (17%)	0 (0%)	11 (15%)	0 (0%)	76 (100%)
totaal	105 (72%)	29 (20%)	0 (0%)	11 (8%)	0 (0%)	145 (100%)

Index: $\chi^2=11,008$ (df=2)

De resultaten per thema zijn gelijkaardig aan de totale resultaten. De daling bij commissie 4, die we ook al in Tabel 10 zagen, zien we hier ook. Die daling is waarschijnlijk volledig te wijten aan de EU15.

Verder is er niet echt een thema dat er uitspringt. Misschien met uitzondering van commissie 2 – maar daar is het totale aantal stemmen niet zo hoog, misschien is de afwijking daaraan te wijten – en commissie 1. Bij die laatste is de χ^2 slechts 2,922. In de tabel zelf (Tabel 15) zien we ook dat het verschil tussen voor en na niet zo uitgesproken is als in de andere tabellen. Verderop (6.6.2.1 op p.43) zal duidelijk worden dat slechts 2 lidstaten voor deze lage cijfers in commissie 1 verantwoordelijk zijn.

6.1.2.3 Vergelijken van de 15 lidstaten voor de uitbreiding met de 25 lidstaten na de uitbreiding

Dezelfde berekeningen kunnen nog eens worden overgedaan om een vergelijking te maken tussen de EU15 voor de uitbreiding en de EU25 na de uitbreiding.

6.1.2.3.1 Ja/ Onthouding/Neen/ Afwezig

Tabel 19: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten EU15 resp. EU25-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.Ja	2.Onthouding	3.Neen	8.Afwezig	n
voor uitbreiding	3331 (63%)	1107 (21%)	794 (15%)	18 (15%)	5250 (100%)
na uitbreiding	6343 (65%)	1914 (20%)	1521 (15%)	46 (0%)	9824 (100%)
totaal	9674 (64%)	3021 (20%)	2315 (15%)	64 (0%)	15074 (100%)

Index: 'voor uitbreiding': 15 lidstaten 03.11.1999-30.04.2004
'na uitbreiding': 25 lidstaten 01.05.2004-30.06.2009

Net zoals hoger, mag deze tabel enkel gebruikt worden om een idee te krijgen van het aantal *Ja*, *Neen*, *Onthouding*, *Afwezig*. Er kan geen conclusie over de cohesie uit afgeleid worden. Daar waar Tabel 3 of Tabel 12 nog iets zei over de evolutie van het aantal *Ja*, *Neen*, *Onthouding*, *Afwezig*, is zelfs die informatie hier beperkt omdat er voor de uitbreiding minder lidstaten en dus minder uitgebrachte stemmen zijn. Eventueel kunnen we de percentages bekijken en zien dat die voor en na de uitbreiding ongeveer gelijk zijn. Langer bij deze tabel stilstaan heeft geen zin.

6.1.2.3.2 Evolutie stemnabijheid in de tijd

Tabel 20: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	268 (77%)	52 (15%)	3 (1%)	26 (7%)	1 (0%)	350 (100%)
na uitbreiding	299 (76%)	57 (15%)	4 (1%)	31 (8%)	2 (0%)	393 (100%)
totaal	567 (76%)	109 (15%)	7 (1%)	57 (8%)	3 (1%)	743 (100%)

Index: $\chi^2=0,352$ (df=4)

Als we de tabel bekijken, zien we dat er van evolutie eigenlijk geen sprake is. Er is al een vergrootglas nodig om te zien dat er hier en daar een percentage gewijzigd is. De χ^2 is 0,352. Dit wil zeggen dat ook de statistische berekening aangeeft dat er geen significant verschil is tussen de beide beschouwde periodes (1999-2004 t.o.v 2004-2009).

Tabel 21: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	58 (83%)	1 (1%)	1 (1%)	9 (13%)	1 (1%)	70 (100%)
na uitbreiding	41 (73%)	15 (27%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	56 (100%)
totaal	99 (79%)	16 (13%)	1 (1%)	9 (7%)	1 (1%)	126 (100%)

Index: $\chi^2=24,921$ (df=4)

Tabel 22: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	63 (61%)	25 (24%)	1 (1%)	15 (14%)	0 (0%)	104 (100%)
na uitbreiding	83 (63%)	26 (20%)	2 (1%)	18 (14%)	2 (2%)	131 (100%)
totaal	146 (62%)	51 (22%)	3 (1%)	33 (14%)	2 (1%)	235 (100%)

Index: $\chi^2=2,284$ (df=4)

Tabel 23: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	7 (78%)	2 (22%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	9 (100%)
na uitbreiding	16 (89%)	1 (6%)	1 (6%)	0 (0%)	0 (0%)	18 (100%)
totaal	23 (85%)	3 (11%)	1 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	27 (100%)

Index: $\chi^2=2,087$ (df=2)

Tabel 24: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	74 (82%)	13 (15%)	1 (1%)	2 (2%)	0 (0%)	90 (100%)
na uitbreiding	97 (96%)	2 (2%)	0 (0%)	2 (2%)	0 (0%)	101 (100%)
totaal	171 (89%)	15 (8%)	1 (1%)	4 (2%)	0 (0%)	191 (100%)

Index: $\chi^2=11,565$ (df=3)

Tabel 25: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

	1.unanimiteit	2.2-way split (Y-A of N-A)	3.opposed voting (Y-N)	4.3-way split (Y-A-N)	5. geen meerderheid	n
voor uitbreiding	58 (84%)	11 (16%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	69 (100%)
na uitbreiding	52 (68%)	13 (17%)	0 (0%)	11 (15%)	0 (0%)	76 (100%)
totaal	110 (76%)	24 (17%)	0 (0%)	11 (7%)	0 (0%)	145 (100%)

Index: $\chi^2=11,182$ (df=2)

Hier zien we eigenlijk net dezelfde evolutie als we hoger zagen. Tabel 24 en Tabel 25 tonen dezelfde evolutie als, Tabel 20 en Tabel 22 tonen eigenlijk geen verschil tussen beide periodes. En ook hier is er bij Tabel 21 een daling in de unanimiteit.

Diezelfde significante daling in unanimiteit en stijging in 3-way split is hier ook zichtbaar. Het is dus niet iets wat met de uitbreiding van de EU te maken heeft, of toch niet aan de 10 nieuwe lidstaten kan toegeschreven worden.

6.1.3 Conclusie

Bovenstaande gegevens tonen aan dat de stemafstand tussen de 15 EU-lidstaten van voor de uitbreiding vrijwel gelijk is aan de stemafstand tussen de 25 EU-lidstaten na de uitbreiding. Eventuele verschillen in de periode voor en de periode na de uitbreiding – die er wel degelijk zijn – zijn dus niet te wijten aan de uitbreiding van de EU.

6.2 Logistische regressie

6.2.1 Uitleg

Om de invloed van meerdere onafhankelijke variabelen (in dit geval: *periode* en *thema*) op de afhankelijke variabele (hier: *stemnabijheid*) te meten en na te gaan welke van de verschillende onafhankelijke variabelen het meest significant is of het meeste invloed heeft op de afhankelijke variabele, kunnen we ook gebruik maken van een *logistische regressie*. Hiermee berekenen we de waarschijnlijkheid dat een bepaalde onafhankelijke variabele een invloed heeft op de afhankelijke variabele (Menard, 1995).

Logistische regressie is geschikt voor een afhankelijke variabele die dichotoom van aard is, er zijn m.a.w. maar 2 categorieën. Om tot die 2 categorieën te komen, hercodeerde ik de variabele *c_stemnabijheid* als volgt in een nieuwe variabele *c_stemnabijheid_2*.

Tabel 26: Hercodering variabele c_stemnabijheid in dichotome variabele c_stemnabijheid_2

situatie	waarde c_stemnabijheid	waarde c_stemnabijheid_2
<i>Unanimiteit</i> : alle EU-lidstaten stemmen hetzelfde	1	→ 1
<i>2-way split</i> : de houdingen zijn verdeeld in een blok <i>Ja</i> t.o.v. een blok <i>Onthouding</i> of in een blok <i>Neen</i> t.o.v. een blok <i>Onthouding</i>	2	→ 0
<i>Opposed voting</i> : EU-lidstaten verdeeld in een blok <i>Ja</i> t.o.v. een blok <i>Neen</i>	3	→ 0
<i>3-way split</i> : zowel <i>Ja</i> , <i>Neen</i> als <i>Onthouding</i> komt voor	4	→ 0
<i>No majority</i> : geen enkel standpunt haalt 50%	5	→ 0

Het komt er dus op neer dat bij de nieuwe variabele *1* staat voor unanimiteit met de EU-meerderheid en *0* voor dissentie.

Bij de onafhankelijke variabele komt het erop neer dat we kijken naar de variabelen *a_periode* en het *o_pc*.

De onafhankelijke variabele *periode* kan slechts 2 waarden hebben. Die is dus al dichotoom en kan gewoon gebruikt worden in de verdere berekeningen.

Tabel 27: Variabele a_periode

Stemming vond plaats voor de uitbreiding	→ a
Stemming vond plaats na de uitbreiding	→ p

De onafhankelijke variabele *c_pc* heeft 7 mogelijke waarden (*0*, *1* t/m *6*). Die moeten we dus eerst omvormen. Hiervoor creëer ik op basis van de variabele *o_pc* (die aangeeft of een stemming in de plenaire vergadering of in een van

de commissies plaatsvond) 6 nieuwe dichotome variabelen, zijnde c_themaP , c_thema1 t/m c_thema6 . Die krijgen als volgt de waarden 0 of 1:

Tabel 28: Creëren 6 nieuwe dichotome variabelen c_themaP , c_thema1 , ..., c_thema6 op basis van variabele o_pc .

situatie	waarde o_pc	nieuwe variabele & waarde
Resolutie werd behandeld in Plenaire vergadering	0	$c_themaP \rightarrow 1$
Resolutie werd <u>niet</u> behandeld in Plenaire vergadering	1, 2, 3, 4, 5, 6	$c_themaP \rightarrow 0$
Resolutie werd behandeld in Commissie 1	1	$c_thema1 \rightarrow 1$
Resolutie werd <u>niet</u> behandeld in Commissie 1	0, 2, 3, 4, 5, 6	$c_thema1 \rightarrow 0$
:	:	:
Resolutie werd behandeld in Commissie 6	6	$c_thema6 \rightarrow 1$
Resolutie werd <u>niet</u> behandeld in Commissie 6	0, 1, 2, 3, 4, 5	$c_thema6 \rightarrow 0$

Elke resolutie wordt slechts op 1 plaats behandeld. Dat is dus of de plenaire vergadering, of commissie 1, ..., of commissie 6. Er kan van de verschillende variabelen c_themaP , c_thema1 , ... per resolutie telkens slechts één de waarde 1 hebben, de rest heeft dan sowieso waarde 0.

Vervolgens kunnen we een formule opstellen van de vorm:

$$Y = a + \beta_{periode}X_{periode} + \beta_{themaP}X_{themaP} + \beta_{thema1}X_{thema1} + \beta_{thema2}X_{thema2} + \dots + \beta_{thema6}X_{thema6}$$

De verschillende X 'en staan in deze formule voor de onafhankelijke variabelen, de β 's zijn de bijhorende regressiecoëfficiënten en a is de constante. Y is de afhankelijke variabele $c_stemnabijheid_2$ die het onderwerp is van het onderzoek.

6.2.2 Berekeningen

Ook hier kunnen we de formule op verschillende manieren uitwerken:

- gegevens van EU15 voor de uitbreiding vergelijken met de gegevens van EU15 na de uitbreiding
- gegevens van EU25 voor de uitbreiding vergelijken met gegevens van EU25 na de uitbreiding
- gegevens van EU15 voor de uitbreiding vergelijken met de gegevens van EU25 na de uitbreiding

6.2.2.1 EU15 voor de uitbreiding vergelijken met EU15 na de uitbreiding

Als we SPSS alles laten berekenen, krijgen we onderstaande variabelen.

Tabel 29: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie EU15.

	β	standaardfout	Wald	vrijheidsgraden	Significantie	Exp(β)
periode	0,222	0,186	1,426	1	0,232	1,249
themaP	1,213	1,255	0,933	1	0,334	3,363
thema1	-0,230	1,234	0,035	1	0,852	0,794
thema2	1,315	1,372	0,918	1	0,338	3,723
thema3	1,412	1,249	1,278	1	0,258	4,105
thema4	0,411	1,242	0,109	1	0,741	1,508
thema5	20,447	10038,872	0,000	1	0,998	7,586 x10 ⁸
constante	0,621	1,228	0,256	1	0,613	1,861

Index: $\chi^2= 65,507$ (df=7)

De lage waarde in kolom *Significantie* geeft aan dat vooral *periode* en *thema3* significant zijn, zij het niet echt uitgesproken. Als bij beide variabelen naar de β -waarde gekeken wordt, blijkt die van *periode* verwaarloosbaar. Eigenlijk is dit niets nieuws, de gegevens in Tabel 5 gaven reeds aan dat er voor de EU15-lidstaten geen verschil is tussen de periode voor en na de uitbreiding.

6.2.2.2 EU25 voor de uitbreiding vergelijken met EU25 na de uitbreiding

Dezelfde berekening kunnen we ook overdoen maar dan met de gegevens van de EU25-lidstaten voor en na de uitbreiding. We krijgen dan volgend resultaat.

Tabel 30: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie EU25.

	β	standaardfout	Wald	vrijheidsgraden	Significantie	Exp(β)
periode	0,469	0,170	7,619	1	0,006	1,599
themaP	-0,193	1,245	0,024	1	0,877	0,825
thema1	-0,324	1,239	0,068	1	0,794	0,723
thema2	0,909	1,347	0,455	1	0,500	2,481
thema3	0,988	1,248	0,626	1	0,429	2,685
thema4	0,186	1,245	0,022	1	0,881	1,205
thema5	20,382	10001,669	0,000	1	0,998	7,106x10 ⁸
constante	0,545	1,232	0,196	1	0,658	1,725

Index: $\chi^2= 55,956$ (df=7)

Deze logistische regressie geeft een veel meer uitgesproken resultaat dan de vorige berekening. De significantie voor *periode* is hier echt laag en dus zeer significant. Het *thema* speelt een veel mindere rol. Dat wil zeggen dat de periode waarin de stemming plaatsvindt het meeste invloed heeft op het wel of niet voorkomen van unanimiteit. De β -waarde bij *periode* van 0,469 geeft wel aan dat het verschil tussen de perioden voor en na de uitbreiding niet zo heel groot is. Ook iets dat we reeds eerder zagen (zie Tabel 13).

6.2.2.3 EU15 voor de uitbreiding vergelijken met EU25 na de uitbreiding

Dezelfde berekening kunnen we ook overdoen maar dan met de gegevens van de EU15 voor de uitbreiding en EU25 na de uitbreiding. We krijgen dan volgend resultaat.

Tabel 31: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie.

	β	standaardfout	Wald	vrijheidsgraden	Significantie	Exp(β)
periode	0,000	0,180	0,000	1	0,997	0,999
themaP	0,606	1,244	0,237	1	0,626	1,833
thema1	-0,180	1,233	0,021	1	0,884	0,835
thema2	1,056	1,341	0,621	1	0,431	2,876
thema3	1,453	1,248	1,356	1	0,244	4,276
thema4	0,452	1,241	0,133	1	0,716	1,572
thema5	20,510	10048,242	0,000	1	0,998	8,079x10 ⁸
constante	0,693	1,226	0,320	1	0,572	2,001

Index: $\chi^2=54,594$ (df=7)

Ook hier zien we hetzelfde als wat we bij de kruistabellen reeds zagen. De periode van de stemming heeft totaal geen invloed op het wel of niet optreden van consensus. Het meest relevant bij het voorspellen van consensus, is blijkaar of de stemming plaatsvindt in commissie 3.

6.2.3 Conclusie

Deze resultaten van de logistische regressie bevestigen de trends die bij de kruistabellen al zichtbaar waren. Voor EU15 is er geen verschil in de unanimititeit tussen de periode voor de uitbreiding en de periode na de uitbreiding. Voor de EU25 is dat verschil er wel. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de 10 nieuwe lidstaten in de periode na de uitbreiding nauwer aansloten bij de EU-consensus.

6.3 Index of Agreement

6.3.1 Uitleg

Nadat we in de vorige 2 punten gekeken hebben naar de cohesie binnen de EU als geheel, zal ik in de volgende berekeningen kijken naar de rol van de verschillende lidstaten in het wel of niet voorkomen van cohesie.

En formule die mij – niet in het minst omwille van zijn eenvoudigheid – handig leek, was de *Index of Agreement*, uitgewerkt door A.Lijphart (1963). Deze formule wordt ook gebruikt in later onderzoek, zoals bij M.Rasch (2008). Ze heeft dus haar deugdelijkheid al bewezen. De formule heeft de vorm:

$$I_A = \frac{a + d - m_A}{a + d + s} \times 100$$

waarbij I_A *Index of Agreement* van lidstaat A

- a aantal stemmingen in een bepaalde periode waarbij alle EU-lidstaten hetzelfde standpunt innamen
- d aantal stemmingen in een bepaalde periode waarbij de EU-lidstaten niet hetzelfde standpunt innamen maar waarbij er wel een absolute meerderheid was
- m_A aantal stemmingen in een bepaalde periode waarbij lidstaat A niet meestemde met de EU-meerderheid
- s aantal stemmingen in een bepaalde periode waarbij er geen absolute meerderheid was bij de EU-lidstaten

Hoe hoger I_A , hoe vaker de lidstaat voor de beschouwde periode zich aansloot bij de meerderheid. En omgekeerd, hoe lager I_A , hoe vaker het zich los van de EU-meerderheid opstelde.

6.3.2 Berekeningen

Alvorens de berekeningen kunnen gemaakt worden, moeten er eerst een aantal gegevens uit de dataset gehaald worden. Meer bepaald om tot m_A te komen. Daarvoor creëer ik een variabele c_{EU_v} die aangeeft welk standpunt de meerderheid van de EU-lidstaten inneemt. Deze variabele heeft als waarde dus gewoon de modus van de 15 respectievelijk 25 standpunten van de EU-lidstaten.

Aan de hand daarvan kan weer een nieuwe variabele creëren – m_{XYZ} – die aangeeft of een land wel of niet meestemt met de EU-meerderheid.

Tabel 32: Hercodering nieuwe variabele m_{XYZ}

situatie	waarde m_{XYZ}
land stemt mee met EU-meerderheid	→ 0
land stemt <i>niet</i> mee met EU-meerderheid	→ 1

Eens dit gebeurd is, kunnen we de *Index of Agreement* berekenen. Toegepast op de gegevens van sessies 54 t/m 63, geeft dit onderstaande percentages voor de *Index of Agreement* (afgekort *IoA*). Hoe hoger een land scoort, hoe nauwer de standpunten aansluiten bij de EU-meerderheid.

Tabel 33: Index of Agreement voor EU15 en EU25 voor en na de uitbreiding van 2004.

IoA	aus	bel	dan	fin	fra	ger	gre	ire	ita	lux	ned	por	spa	swe	ukg	cyp	cze	est	hun	lat	lit	mal	pol	silk	slv
EU15 voor	94	98	98	97	86	96	97	91	96	99	97	94	95	93	87										
EU15 na	96	97	97	97	85	97	96	95	97	97	97	97	96	95	85										
EU25 voor	95	97	97	95	87	95	98	92	96	97	96	95	96	92	85	85	97	94	95	93	97	89	97	98	97
EU25 na	95	97	97	97	85	97	96	95	97	98	98	97	95	95	85	92	97	96	96	96	98	90	97	97	98

Index: berekening volgens formule van ALijhart, resultaten afgerond tot op 0 cijfers na de komma.

Omdat telkens de afwijking tegenover de gehele groep bekeken wordt, moeten de cijfers ook op die manier bekeken worden. De cijfers in deze tabel mogen dus enkel tussen EU15 onderling of EU25 onderling vergeleken worden.

6.3.3 Conclusie

Cijfers per land tonen aan dat meeste landen hoog scoren. Op Frankrijk en VK na. Zij bevinden zich zowel voor als na de uitbreiding ver onder het EU-gemiddelde, ongeacht of we naar de cijfers van EU15 of EU25 kijken.

Wat ook nog kan opgemerkt worden, is dat binnen de EU15 de maxima na de uitbreiding iets lager liggen dan voor de uitbreiding. Binnen de EU25 is vooral de sprong van Cyprus opvallend.

6.4 Conformiteit

6.4.1 Uitleg

In *The European Union at the United Nations* (Rasch, 2008) gaat Maximilian Rasch nog een stap verder en heeft hij het over conformiteit tussen 2 landen

onderling betreffende hun standpunt tijdens de stemmingen. Dit sluit qua thema aan bij de verklaringen van de – toenmalige – Belgische premier Verhofstadt die na het Verdrag van Nice aangaf dat de Benelux-landen in de Raad van Ministers evenveel stemmen hebben als Duitsland. Deze uitspraak houdt enkel steek als de Benelux-landen in de Raad van Ministers ook als één blok stemmen. En dat is tegenwoordig niet het geval, het is vaak *Belux* tegen *Ne* (zie Hix, 2005).

Iets vergelijkbaar zou dus ook kunnen onderzocht worden voor de posities van bepaalde lidstaten tegenover elkaar in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Of om na te gaan of een bepaalde lidstaat bij het innemen van een positie bij de stemming misschien nauwer aansluit bij een bepaalde niet-lidstaat (cfr. de eerder aangehaalde Rumsfeld die het 'nieuwe Europa' graag de Verenigde Staten zag volgen).

In het vakjargon noemt men dit de *conformity* (*overeenstemming*). De formule die hiervoor gebruikt wordt, is:

$$I_{A,B} = \frac{a + t}{n} \times 100$$

waarbij $I_{A,B}$ *conformity* tussen EU-lidstaten A en B

- a aantal stemmen in een bepaalde periode waarbij alle EU-lidstaten hetzelfde standpunt innamen
- t aantal stemmen in een bepaalde periode waarbij en geen consensus was tussen de EU-lidstaten maar waarbij lidstaten A en B hetzelfde standpunt innamen
- n totaal aantal geregistreerde stemmen in een bepaalde periode

Merk op dat de conformiteit enkel bekeken wordt in de gevallen waarbij er geen EU-consensus is. We gaan met andere woorden na hoe 2 of meerdere landen zich tot elkaar verhouden in een verdeeld stemlandschap.

Een andere belangrijke opmerking is dat bovenstaande formule enkel toelaat om de afwijking van 2 landen binnen groep te berekenen. En in dit onderzoek wordt ook gekeken naar de EU-lidstaten nog voor ze toetreden tot die groep. Er is dus nog een aangepaste formule nodig, ook voorzien door Lijphart.

$$I_{A,C} = \frac{a + t - c}{n} \times 100$$

waarbij c het aantal stemmen in de Algemene Vergadering van de VN waarbij de stem van kandidaat-lidstaat C afwijkt van de EU-meerderheid

In zijn onderzoek gebruikt M.Rasch deze formule om na te gaan in welke mate een kandidaat-lidstaat naar de EU groeit met de standpunten in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Datzelfde onderzoek overdoen, heeft geen zin. En om nu al naar nieuwe kandidaten zoals Kroatië, ... te kijken, valt buiten het opzet van deze masterproef.

Per periode kan deze berekening 300 maal gemaakt worden⁹. Omdat dat een beetje overdreven is, kies ik ervoor om de vergelijking te maken tussen de volgende landen onderling:

- België
- Tsjechië
- Hongarije
- Luxemburg
- Nederland
- Polen
- Slowakije

Deze landen zijn niet willekeurig gekozen. België, Nederland en Luxemburg vormen samen de Benelux. Polen, Tsjechië, Slowakije en Hongarije vormen samen de Visegrád-groep¹⁰. Beide organisaties zijn (of stellen zich voor als) een nauwere samenwerking tussen een beperkte groep landen. Het is dus interessant om na te gaan of hun onderlinge overeenstemming echt zo sterk is als ze willen laten uitschijnen.

In een oude studie over de cohesie van regionale organisaties binnen de Verenigde Naties in de periode 1948-1968 (Haas & Rowe, 1973), bleek dat de onderlinge cohesie binnen de Benelux stukken hoger lag dan de EU, die toen nog niet zo uitgebreid was. Maar omdat de Europese samenwerking sinds 1968 grondig wijzigde, zijn die resultaten nu minder relevant.

6.4.2 Berekeningen

Dit geeft volgende resultaten:

⁹ Elk van de 25 lidstaten met de 24 andere lidstaten, dus $24 + \dots + 3 + 2 + 1 = 300$

¹⁰ Visegrád Group, Aims and Structure: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=1011>

Tabel 34: Conformity tussen de Benelux-landen en Visegrád-landen onderling

	België	Luxemburg	Nederland	Tsjechië	Hongarije	Polen	Slowakije
België	-	99 / 99	98 / 97	94 / 97	95 / 97	95 / 97	93 / 97
Luxemburg	99 / 99	-	98 / 98	94 / 98	95 / 98	95 / 98	93 / 98
Nederland	98 / 97	98 / 98	-	94 / 98	95 / 97	94 / 97	92 / 97
Tsjechië	94 / 97	94 / 98	94 / 98	-	97	98	97
Hongarije	95 / 97	95 / 98	95 / 97	97	-	99	98
Polen	95 / 97	95 / 98	94 / 97	98	99	-	97
Slowakije	93 / 97	93 / 98	92 / 97	97	98	97	-

Index: Berekening volgens Lijphart Index of Conformity. Indien 2 cijfers, betreft het resp. voor en na de uitbreiding.

Ik heb hier nu de vergelijking gemaakt tussen *Benelux*-landen en tussen landen van de *Visegrád*-groep. Maar een vergelijking zou ook mogelijk geweest zijn tussen andere groepen van landen:

- *Inner Six* (Duitsland, Frankrijk, Italië, België, Nederland, Luxemburg)
- EU10/12
- Eurozone
- Schengen-landen
- G6 (Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Italië, Spanje, Polen)
- Frankrijk & Verenigd Koninkrijk

Die laatste berekening (Frankrijk en Verenigd Koninkrijk), is tamelijk eenvoudig, het gaat maar over 2 landen. Met de bovenstaande formule komen we op een waarde voor $C_{FRA,UKG}$ van 92 (zowel voor als na de uitbreiding).

6.4.3 Conclusie

Bij de Benelux-landen onderling is er geen evolutie. Zij scoren voor de uitbreiding al tamelijk hoog, nóg beter doen is moeilijk. Die hoge score is er altijd al geweest. De 3 Benelux-landen zijn het gewoon om samen te werken. In de Benelux, maar ook in de Verenigde Naties (en de voorloper, de Volkenbond), de NAVO ... (Baker Fox, 1965).

Tussen de Visegrád-landen kan enkel de periode na de uitbreiding bekeken worden. Hun onderlinge samenhang is in die periode vrijwel identiek aan die van de Benelux-landen, wat – gezien hun veel kortere gezamenlijke geschiedenis – niet slecht is. Al zaten zij wel al een tijdje samen in het *Sovjetblok*.

Een andere opvallende vaststelling is dat de Visegrád-landen in de periode na de uitbreiding wel merkbaar dichter naar de Benelux-landen opgeschoven zijn.

New Europe – en Rumsfeld doelde daarmee vooral op Polen, Tsjechië en Hongarije – koos dus duidelijk voor *Old Europe*.

Bij de berekening van $C_{\text{FRA,UKG}}$ bleek die een stuk hoger uit te vallen dan de 85 à 87 die we in Tabel 33 (p.13) zagen voor I_{FRA} en I_{UKG} . Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk stemmen minder vaak mee met de andere EU-lidstaten maar ze stemmen we heel vaak samen.

Verder houd ik het hierbij wat de berekeningen van de conformiteit betreft. Meer over de afstand tussen verschillende lidstaten komt verder nog aan bod bij *Multidimensional Scaling*.

6.5 Clusteranalyse

6.5.1 Uitleg

Een clusteranalyse zorgt ervoor dat door middel van een berekening de geselecteerde cases in een *dendrogram* voorgesteld worden. Zo een dendrogram lijkt op een boomstructuur en geeft aan welke landen het dichtst bij elkaar liggen met hun standpunten.

In hun handige boekje *Cluster Analysis* (Aldenderfer & Blashfield, 1984) geven de auteurs enkele opmerkingen bij het uitvoeren van een clusteranalyse. Ze vermelden ze dat clusteranalyse geen exacte wetenschap is. Er komen vaak vuistregels bij kijken (vanaf hoeveel cases is een clusteranalyse relevant ...). Ook zijn er meerdere methoden en algoritmen om een clusteranalyse te doen, die allen een (zij het lichtjes) verschillend resultaat geven. Het resultaat is dus geen vaststaand feit geeft wel een richting aan. Ook Hayes-Renshaw zegt in haar onderzoek dat clusteranalyse "*een beschrijvende methode, geen zuivere analytische test*" is. Verder hoeven we hier niet bij stil te staan, maar het is wel belangrijk deze zaken in het achterhoofd te houden.

Als we alle stemmingen bekijken, zien we dat in de overgrote meerderheid van de gevallen (bij 533 van de 743 stemmingen, ofwel 72%) alle EU-lidstaten het met elkaar eens zijn. Dit heeft verschillende oorzaken. Zo zijn de onderwerpen van de VN-resoluties meestal vrij algemene politieke thema's waarover de meeste EU-lidstaten – en soms zelfs de overgrote meerderheid van de VN-lidstaten – het sowieso eens zijn. Ook zijn de resoluties meestal niet bindend, wat het voor een land niet zo heel moeilijk maakt om tegen zijn eigen standpunt in toch met de consensus mee te stemmen. Verder ga ik hier niet

op in. Feit is wel dat door de vaak terugkerende unanimiteit de clusteranalyse en *multidimensional scaling* een minder uitgesproken resultaat geven

Om toch een duidelijk resultaat te krijgen met de clusteranalyse en de *multidimensional scaling*, maak ik bij mijn berekeningen enkel gebruik van die stemmingen waarbij er geen consensus is. Die gegevens hebben we al, het zijn in Tabel 13 de stemmingen uit kolommen 2 t/m 5.

Belangrijk om te vermelden is dat deze manier van werken niet los gezien mag worden van de eerdere berekeningen uit punt 6.1 t/m 6.4. Anders zou men de indruk kunnen krijgen dat er veel onenigheid tussen de EU-landen is. En dat is dus niet het geval. We vergroten nu de verschillen kunstmatig om een duidelijker beeld te krijgen. Maar het moet dus benadrukt worden dat de verschillen *in het echt* helemaal niet zo groot zijn.

In totaal gaat het hierbij over 163 (EU15), respectievelijk 209 (EU25) stemmingen. Deze zijn als volgt verdeeld:

Tabel 35: Aantal stemmingen per onderwerp waarbij er geen unanimiteit is tussen de 25 EU-lidstaten

thema	EU15	EU25
plenaire vergadering	16	49
C1 (Disarmament and Int'l Security)	88	90
C2 (Economic and Financial)	3	4
C3 (Soc., Cult. and Humanitarian)	20	28
C4 (Special Political and Decolonization)	35	40
C5 (Administration & Budget)	0	0
C6 (Legal)	1	1
totaal	163	210

163 of 210 stemmingen is niet zo heel veel, en bovenstaande tabel toont aan dat het aantal stemmingen zonder unanimiteit bij de meeste commissies eerder laag is, misschien op commissie 1 na. Voor de volgende berekeningen, zal ik enkel het totaal aantal stemmingen bekijken, dus niet per commissie.

6.5.2 Berekeningen

Belangrijke eigenschap van clusteranalyse is dat deze maar goed uitgevoerd kan worden met zogenaamde *dichotome* gegevens. Dat wil zeggen dat in de dataset slechts variabelen met 2 verschillende waarden mogen voorkomen (cfr. de *logistische regressie*). Aangezien ik in mijn originele dataset voor de stanpunten van de lidstaten een variabele met 4 verschillende waarden heb (1.Ja - 2.Onthouding - 3.Neen - 8.Afwezig), is er een probleem.

Dat hoeft gelukkig geen onoverkomelijk probleem te zijn. Er is zelfs een tamelijk voor de hand liggende oplossing. De oplossing die o.a. gebruikt wordt Hayes-Renshaw e.a. (2006) is de volgende hercodering.¹¹

Tabel 36: Voorstel 1 voor hercodering variabele a_XYZ naar nieuwe dichotome variabele

waarde a_XYZ	waarde nieuwe dichotome variabele
1 (Ja)	→ 1
2 (Onthouding)	→ 0
3 (Neen)	→ 0
8 (Afwezig)	→ missing value

Als we een overzicht maken van het aantal keer dat beide waarden voorkomen, krijgen we onderstaande tabel.

Tabel 37: Frequentieverdeling standpunten EU15 en EU25 in Algemene Vergadering VN voor resoluties zonder consensus tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2003).

	1	0	n
EU15	1222 (50%)	1223 (50%)	2445 (100%)
EU25	1357 (43%)	1778 (57%)	3135 (100%)

Het voordeel van de eerste hercodering, is dat beide waarden (0 en 1) ongeveer evenveel zullen voorkomen in de nieuwe dataset. Dat is een interessant voordeel omdat het algoritme achter de clusteranalyse dan het duidelijkste resultaat geeft.

Deze hercodering heeft echter ook een belangrijk nadeel. In hun onderzoek kozen Hayes-Renshaw e.a. deze manier van hercoderen omdat ze onderzoek deden naar de eensgezindheid binnen de Raad van Ministers van de EU. Daarin liggen voorstellen op tafel die uitgewerkt zijn in de voorbereidende vergaderingen (vanuit de Commissie, via COREPER e.d.). Globaal gezien is er meestal wel een meerderheid die *Ja* stemt. En de landen die zich *Onthouden* of *Neen* stemmen, zijn de *dissidenten*.

In mijn onderzoek komen de voorstellen vaak niet (meestal zelfs niet) vanuit de EU. Het komt dan ook niet zelden voor dat de EU unaniem of bijna unaniem tegen een voorstel van resolutie is. Als er bij een stemming voor een bepaalde resolutie EU-landen zijn die *Neen* stemmen en EU-landen die zich *Onthouden*, dan zou met de bovenstaande hercodering geen verschil merkbaar zijn, terwijl er toch duidelijk 2 tegengestelde kampen zijn.

Daarom stel ik zelf een andere oplossing voor de hercodering voor op basis van de onderstaande tabel.

¹¹ De waarden van de nieuwe variabele doet er op zich niet toe. Of het nu '0' en '1' is of '1' en '0' of '27' en '38' of 'fiets' en 'ongeduld' ... Belangrijk is dat er slechts 2 waarden mogelijk zijn voor de variabele.

Tabel 38: Voorstel 1 voor hercodering variabele a_XYZ naar nieuwe dichotome variabele

waarde m_XYZ	waarde nieuwe dichotome variabele
1 (lidstaat XYZ stemt niet mee met de meerderheid)	→ 1
0 (lidstaat XYZ stemt wel mee met de meerderheid)	→ 0

Wie de tabel aandachtig bekijkt, ziet dat we dus eigenlijk helemaal geen hercodering nodig hebben. Die *nieuwe* dichotome variabele is gewoon de variabele m_XYZ die we in 6.3 ook al gebruikt hebben voor de berekening van de *Index of Agreement*.

Als we een overzicht maken van het aantal keer dat beide waarden voorkomen, krijgen we onderstaande tabel.

Tabel 39: Frequentieverdeling standpunten EU15 en EU25 in Algemene Vergadering VN voor resoluties zonder consensus tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2003).

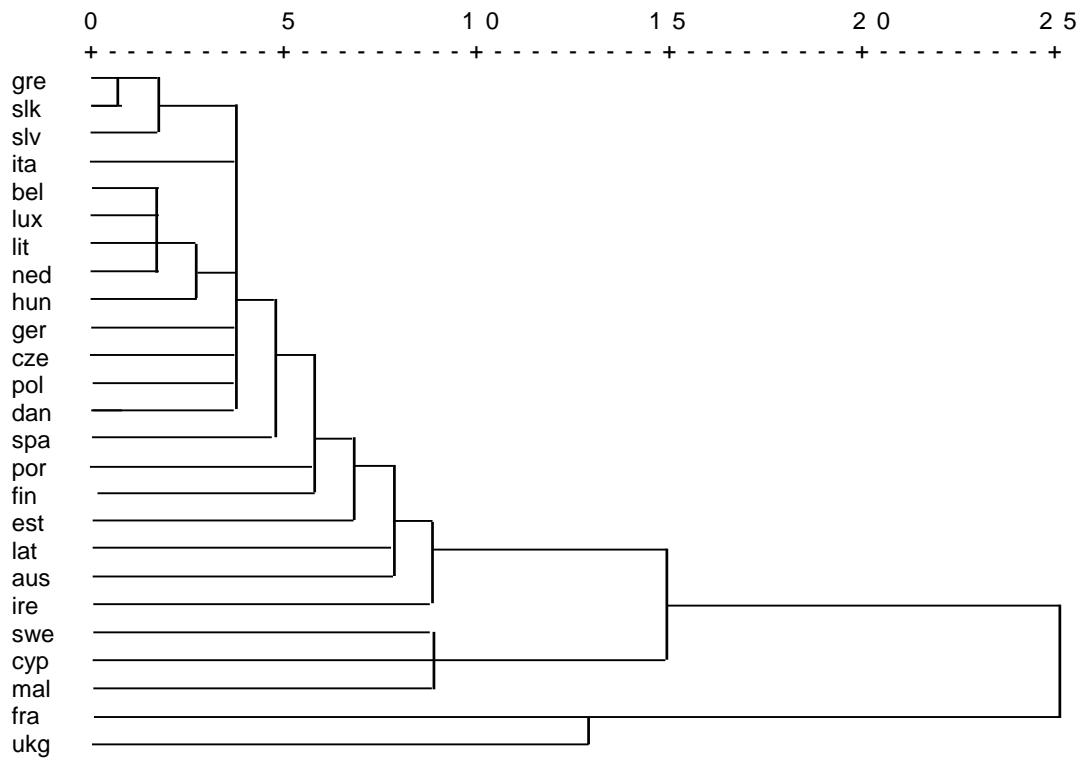
	0	1	n
EU15	1945 (80%)	500 (20%)	2445 (100%)
EU25	4431 (85%)	794 (15%)	5225 (100%)

Een nadeel - zo zien we ook in de tabel - is dat er duidelijk een onevenwicht is tussen het aantal maal dat beide waarden voorkomen. Toch kies ik voor deze manier omdat hierbij de *dissidenten* er duidelijker uitspringen. En dat is nu net wat we willen onderzoeken.

Voor de berekening in SPSS maak ik gebruik van de *nearest neighbour*-methode en een binaire meetschaal met het zogenaamde *simple matching*-algoritme. Ik vermeld dit vooral voor wie de berekeningen wil overdoen om zo tot dezelfde dendrogrammen te komen. Meer uitleg over de verschillende algoritmen die kunnen gebruikt worden bij het opstellen van een clusteranalyse, zou ons veel te ver leiden. Belangrijk - en in deze masterproef meer dan voldoende - om weten is dat het *simple matching*-algoritme zowel rekening houdt met het gelijktijdig voorkomen van een gebeurtenis (in dit geval: 2 landen die bij een bepaalde resolutie beide meestemmen met de meerderheid) als met het gelijktijdig niet voorkomen van een gebeurtenis (in dit geval: 2 landen die bij een bepaalde resolutie beide niet meestemmen met de meerderheid).

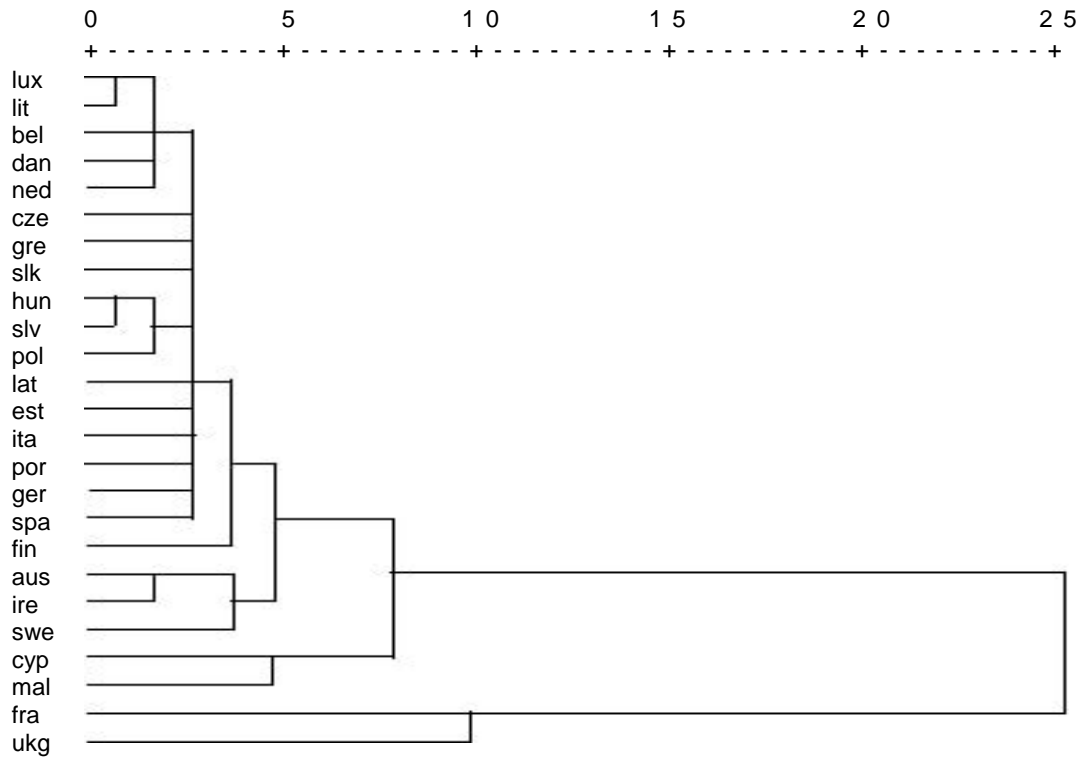
6.5.2.1 Voor de uitbreiding van 2004

Grafiek 1: Dendrogram van de 25 EU-lidstaten in de periode voor de uitbreiding.

6.5.2.2 Na de uitbreiding van 2004

Grafiek 2: Dendrogram van de 25 EU-lidstaten in de periode na de uitbreiding.

6.5.3 Conclusie

Zowel voor al na de uitbreiding zien we dat Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk enerzijds en Malta en Cyprus anderzijds zich in een verdere cluster bevinden. Na de uitbreiding is die laatste cluster wel op een lager niveau gelinkt.

Verder is een dendrogram wel interessant maar op zich niet zo heel spectaculair om te bekijken. Een interessant neveneffect echter, is dat SPSS bij het opstellen van een dendrogram ook een *proximiteitsmatrix* geeft. En die kan gebruikt worden bij Multidimensional Scaling die dezelfde informatie veel overzichtelijker in beeld brengt. In het volgende onderdeel ga ik hier verder op in.

6.6 Multidimensional Scaling

6.6.1 Uitleg

Op basis van de dataset die de conformiteit weergeeft (of een land wel dan niet met EU-meerderheid meestemt), kan SPSS telkens *proximiteitsmatrixen* berekenen: tabellen van 15x15 of 25x25 cijfers die weergeven in welke mate het stemgedrag van de verschillende landen 2 aan 2 overeenkomt. Dit heb ik telkens gedaan voor de periode vóór de uitbreiding van de 2004 en de periode ná de uitbreiding van 2004. De proximiteitsmatrices zijn op zich gewoon een hoop getallen. Wie wil, kan deze matrices in de bijgevoegde SPSS-outputs bekijken. Maar veel interessanter is om meteen verder te gaan naar het volgende deel: opstellen van een *MDS-plot* die de posities uit de proximiteitsmatrix grafisch weergeeft.

Ik heb de berekeningen voor de MDS tweemaal gemaakt. Een eerste maal vergeleek ik de positie van de EU15 voor en na 2004. Bij een tweede berekening vergeleek ik de positie van de EU25 voor en na de uitbreiding van 2004.

Belangrijk om mee te nemen, is dat verschillende MDS-plots enkel vergeleken kunnen worden indien ze dezelfde groep landen behandelen. De positie van de EU15 voor 2004 kan dus enkel vergeleken worden met de positie van EU15 na 2004. Eventueel zou de positie ook vergeleken kunnen worden met de positie rond een bepaald thema (plenaire resoluties, ...) maar dat heb ik hier niet gedaan wegens té complex. De posities van EU15 vergelijken met de posities

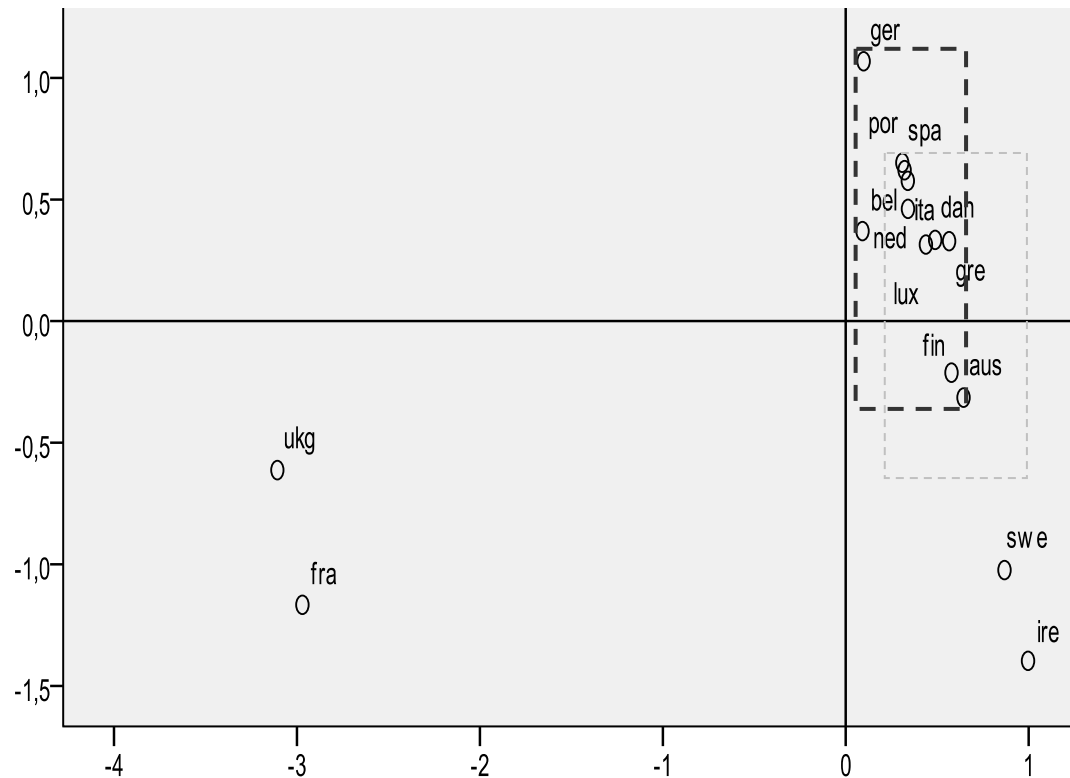
van EU25 aan de hand van volgende MDS-plots is volledig uit den boze. Wie MDS-plots wil opstellen die dit toelaten, heeft daar op zich al minstens een masterproef voor nodig, richting Wiskunde of iets dergelijks.

Ter informatie geef ik mee dat ik in SPSS gebruikt maakte van de ALSCAL-methode om de MDS-plot te maken.

6.6.2 Berekeningen

6.6.2.1 EU15

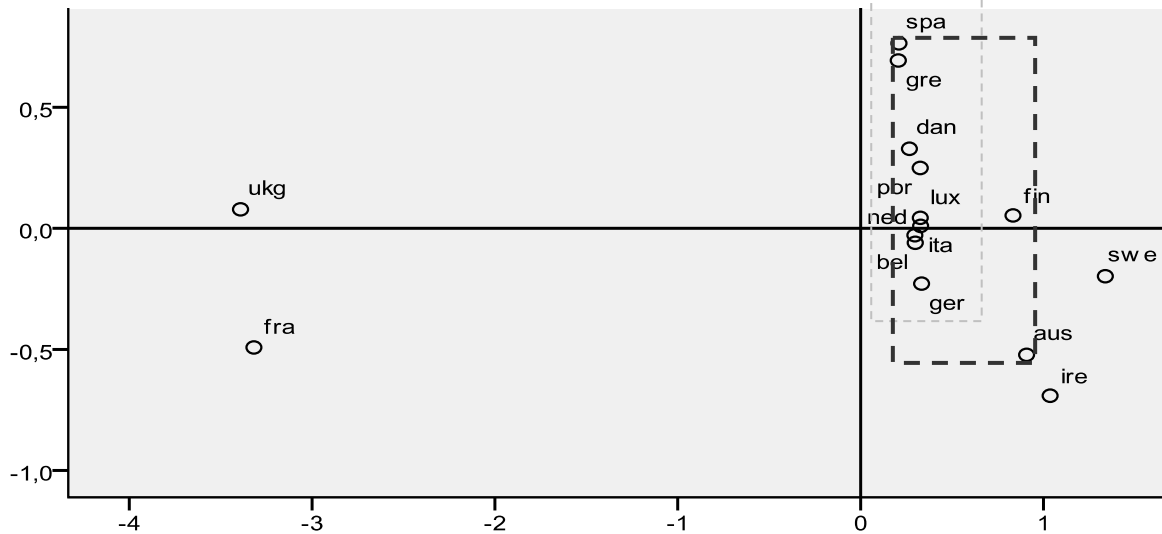
Grafiek 3: MDS-plot met positie 15 EU-lidstaten voor de uitbreiding van 2004

De donkere rechthoek geeft oppervlakte aan waarin de meeste lidstaten zich bevinden

De lichte rechthoek geeft positie donkere rechthoek uit Grafiek 4 aan.

Grafiek 4: MDS plot met positie 15 EU-lidstaten na de uitbreiding van 2004

De donkere rechthoek geeft oppervlakte aan waarin de meeste lidstaten zich bevinden

De lichte rechthoek geeft positie donkere rechthoek uit Grafiek 3 aan.

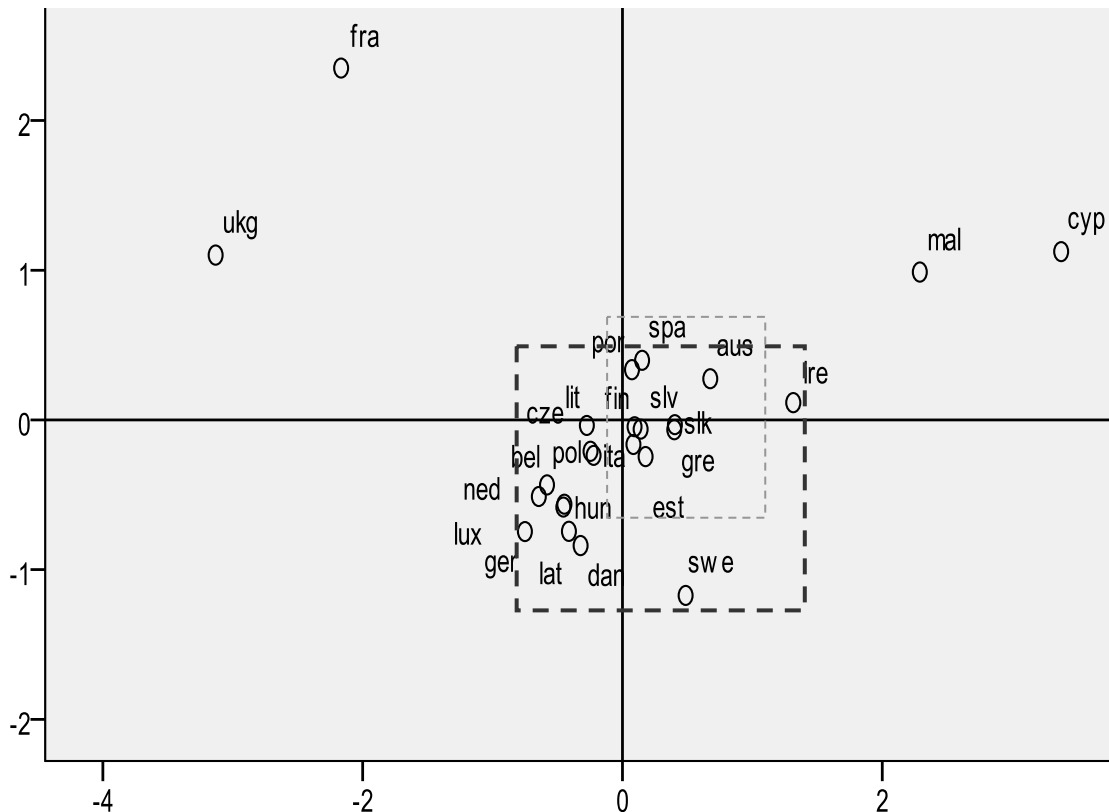
Als we beide MDS-plots vergelijken, zien we het volgende:

- de positie van Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk tegenover de anderen is vrijwel ongewijzigd. Zij staan een eind van de anderen af. Door hun positie als kernmogendheden en permanente leden van de Veiligheidsraad, zijn zij er vaak de oorzaak van dat er geen EU-consensus is. De 268 (77%) stemmingen met unanimitieit voor de uitbreiding en 299 (76%) na de uitbreiding in Tabel 13, zouden er zonder Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk respectievelijk 294 (84%) 352 (90%) zijn! Ook in Commissie 1 (*Disarmament and Int'l Security*) zou de EU-unanimitieit stijgen.
- Ierland en Zweden, die voor 2004 nog een eindje van de anderen aflaggen, bevinden zich na 2004 merkbaar dichterbij de anderen
- Wat de 11 andere lidstaten betreft, is er weinig verschil. De vorm van de rechthoek waarin zij zich bevinden, verschilt lichtjes. Maar de oppervlakte is vrijwel gelijk. Wat dus wil zeggen dat er onderling wel verschillen zijn tussen bepaalde landen maar de globale spreiding dezelfde is.

6.6.2.2 EU25

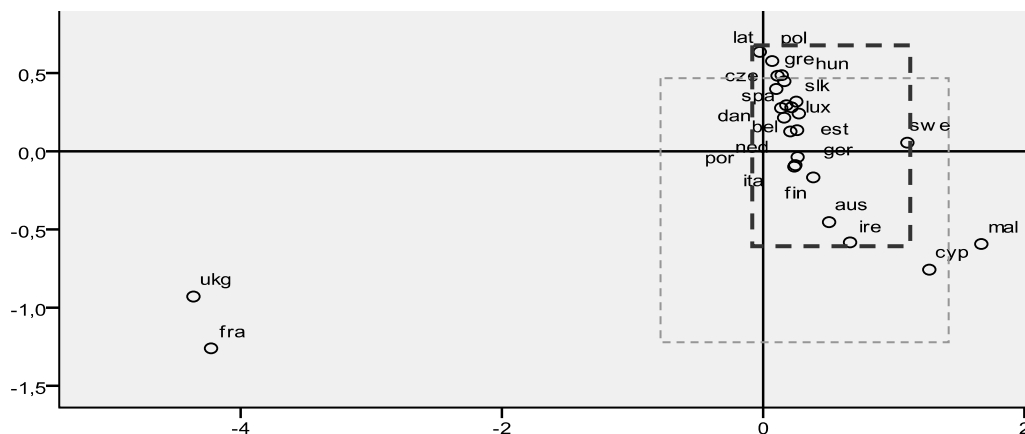
Dezelfde berekeningen heb ik ook gedaan voor de lidstaten van EU25.

Grafiek 5: MDS plot met positie 25 EU-lidstaten voor de uitbreiding van 2004

De donkere rechthoek geeft oppervlakte aan waarin de meeste lidstaten zich bevinden
De lichte rechthoek geeft positie donkere rechthoek uit Grafiek 6 aan.

Grafiek 6: MDS plot met positie 25 EU-lidstaten na de uitbreiding van 2004

De donkere rechthoek geeft oppervlakte aan waarin de meeste lidstaten zich bevinden
De lichte rechthoek geeft positie donkere rechthoek uit Grafiek 5 aan.

Als we de beide MDS outputs vergelijken, merken we een aantal zaken:

- Malta en Cyprus bevinden zich in de periode voor de uitbreiding een eind weg van hun EU-collega's. In zijn studie beschreef Harbert (1976) dat kleine lidstaten een relatief vrijere koers varen in de Algemene Vergadering van de

Verenigde Naties. Eerder onderzoek gaf ook aan dat Cyprus op bij stemmingen over het Midden-Oosten, minder nauw bij de EU aanleunde (Luif, 2003). Na de toetreding tot de EU, schoven ze merkbaar dichters naar de EU op.

- Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk bevinden zich merkbaar verder van de anderen, na de uitbreiding nog meer dan ervoor.
- Daar waar zowat alle lidstaten – op de 4 bovengenoemde na – zich voor de uitbreiding in een gebied van $\pm 2 \times 2$ bevinden zien we de na de uitbreiding de lidstaten dichters bij elkaar liggen. Dat is op zich geen grote verrassing. De eerdere berekeningen wezen al in deze richting (bv. de conformiteit tussen Benelux en Visegrád)

6.6.3 Conclusies

Ik gaf hoger al aan dat we enkel MDS-plots met hetzelfde aantal landen mogen vergelijken. Wat we wel kunnen, is – met de nodige omzichtigheid – de trends tussen de 2 berekeningen (EU15 t.o.v. EU25) vergelijken.

Wat dan vooral opvalt, is dat in de periode na 2004 de EU25-landen veel dichters naar elkaar toe bewogen zijn dan de EU15-landen. Dit wijst erop dat de vernauwing van de posities bij de EU25 waarschijnlijk niet aan de EU15-lidstaten te wijten is maar wel aan de 10 nieuwe lidstaten.

7 Besluit

7.1 Controle van de hypothesen

De meeste hypothesen die ik in het begin van deze masterproef aanhaalde, kwamen ook terug in de resultaten van de berekeningen. Dat is niet verwonderlijk, cohesie van de EU-lidstaten in de Algemene Vergadering werd reeds uitvoerig bestudeerd.

Er is weinig verschil in de positie van de EU15 voor en na de uitbreiding. En vooral in commissie 1 (*Disarmament & Int'l Security*) is de cohesie onder het gemiddelde. En het zijn vooral Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk die zich afzonderen van de anderen.

Na de uitbreiding, daalde de cohesie binnen de EU. Wat wel opviel, is dat de cohesie tussen de EU25 merkbaar stijgt na de uitbreiding. De 10 nieuwe lidstaten zijn dus wel een stuk dichterbij de 15 oude lidstaten bewogen (of omgekeerd, zo iets is met cijfers alleen niet te onderscheiden).

7.2 Verder

Belangrijk om te vermelden is dat er binnen de EU op zich grote consensus is. Dit heeft verschillende oorzaken. Zo zijn de onderwerpen van de VN-resoluties meestal vrij algemene politieke thema's waarover de meeste EU-lidstaten – en soms zelfs de overgrote meerderheid van de VN-lidstaten – het sowieso eens zijn (Farrell, 2006). Ook zijn de resoluties meestal niet bindend, wat het voor een land niet zo heel moeilijk maakt om tegen zijn eigen standpunt in toch met de consensus mee te stemmen.

Op dit ogenblik spreekt de Europese Unie nog niet met één stem in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het Verdrag van Lissabon zou daar voor een stuk verandering in moeten brengen, maar dat is een ander verhaal. Zoals eerder aangehaald, zijn de waarneembare trends moeilijk te staven met bewijzen van achterliggende oorzaken.

Als de zaken heel zwart-wit gesteld worden, is de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nog steeds een verzameling van de verschillende landen met de EU-landen als deel daarvan. De nationale delegaties krijgen hun instructies van hun respectievelijke regeringen in de verschillende

hoofdsteden. Er is dus geen rechtstreekse communicatielijn Brussel – New York (naar de Algemene Vergadering). En op VN-vlak is er ook minder overleg tussen de vertegenwoordigers van de EU-lidstaten, zoals dat in Brussel in het COREPER wel gebeurt. Daar komt nog bij dat het bindend karakter van VN-resoluties veel minder is dan de zaken die binnen de Raad van Ministers besproken worden. EU-lidstaten sluiten zich in New York aan bij het EU-standpunt als het hen goed uitkomt.

De cohesie van de EU binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties sluit ook aan bij het debat over de rol van de EU binnen de VN. De EU wil een meer vooraanstaande rol innemen binnen de VN, en dan is het belangrijk dat er duidelijke standpunten ingenomen worden als het op stemmen aankomt.

8 Bibliografie & bronnen

8.1 Boeken

- ALDENDERFER M.S. & BLASHFIELD R.K. (1984). *Cluster Analysis*. Newbury Park: Sage Publications.
- DEVUYST Y. (2004). *De nieuwe Europese Unie*. Brussel: VUBPress.
- HIX S. (2005). *The political system of the European Union* (2e druk). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- KRUSKAL J.B. & WISH M. (1978). *Multidimensional Scaling*. Newbury Park: Sage Publications.
- LAATIKAINEN K.V. & SMITH K.E. (2006). *The European Union at the United Nations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- LUIF P. (1995). *On the road to Brussels*. Braumüller.
- MENARD S. (1995). *Applied Logistic Regression Analysis*. Newbury Park: Sage Publications.
- RASCH M. (2008). *The European Union at the United Nations*. Leiden: Martinus Nijhof Publishers.
- WOUTERS J., HOFFMEISTER F., RUYS T. (2006). *The United Nations and the European Union: An Ever Stronger Partnership*. Den Haag: T.M.C. Asser Press.

8.2 Tijdschriftartikels

- BAKER FOX A. (1965). The Small States of Western Europe in the United Nations (International Organization, vol.19, nr.3, pages 774-786)
- FOOT R. (1979). The European Community's voting behaviour at the United Nations General Assembly (Journal of Common Market Studies, volume 17, issue 4, pages 350-360)
- HAAS E.B. & ROWE E.T. (1973). *Regional Organizations in the United Nations: Is there Externalization?* (International Studies Quarterly, vol.17, nr.1, pages 3-54)
- HARBERT J.R. (1976). The Behavior of the Ministates in the United Nations, 1971-1972 (International Organization, vol.30, nr.1, pages 109-127).
- HURWITZ L. (1975). *The EEC in the United Nations: The voting behaviour of eight countries, 1948-1973* (Journal of Common Market Studies, volume 13, pages 224-243)

- JOHANSSON-NOGUES E. (2004). *The Fifteen and the Accession States in the UN General Assembly: What Future for European Foreign Policy in the Coming Together of the 'Old' and 'New' Europe?* (European Foreign Affairs Review, volume 9, pages 67-92)
- KIM S.Y. & RUSSET B. (1996). *The New Politics of Voting Alignment in the United Nations General Assembly* (International Organization, vol.50, nr.4)
- LIJPHART A. (1963). *The Analysis of Bloc Voting in the General Assembly: A Critique and a Proposal* (American Political Science Review, vol.57, nr.4)
- LUIF P. (2003). *The Voting Behavior of the EU Member States in the General Assembly of the United Nations. An Indicator for the Development of the Common Foreign and Security Policy.* (ISS Occasional Paper 49)
- SMITH K. (2006). *Speaking with One Voice? European Union Co-Ordination on Human Rights Issues at the United Nations* (Journal of Common Market Studies, volume 44, issue 1, pages 113-137)
- YOUNG H. & REES N. (2005). *EU Voting Behaviour in the UN General Assembly, 1990–2002: the EU's Europeanising Tendencies* (Irish Studies in International Affairs, The Royal Irish Academy, volume 16, pages 193-207)

8.3 Conferentiepapers, werkdocumenten en verslagen

- BIRNBERG G. (2007). UN General Assembly Roll-Call Data Since 1992: A Suitable Remit For Exploring Transatlantic Divergence Of Foreign Policy Positions?
- Europese Commissie, Eurobarometer 68 (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb68/eb68_en.pdf), 2007
- Europese Raad, Presidency Conclusions (Luxembourg, 28-29.07.1991)
- FARRELL M. (2006). *EU Representation and Coordination within the United Nations* (Garnet Working Paper).
- KISSACK R. (2007). *European Union Member State coordination in the United Nations system: towards a methodology for analysis* (European Foreign Policy Unit Working Paper)
- KISSACK R. (2006). *Who speaks for Europe in the ILO?* (PhD thesis)
- LUIF P. (2008). *EU Cohesion in the UN General Assembly: A Quantitative Analysis with Special Regard to the Distance of the US from the EU Consensus* (Paper prepared for the 49th Annual ISA Convention)
- WOUTERS J. (2001). *The European Union as an actor within the United Nations General Assembly* (Working Paper)
- WOUTERS J. (2007). *The United Nations and the European Union: Partners in Multilateralism* (Working Paper)

8.4 Online bronnen

- European Commission: European Union @ United Nations (www.eu-un.europa.eu)
- U.S. department of State: Voting practices in the United Nations (www.state.gov/p/io/rls/rpt/index.htm)
- Jewish Virtual Library: General Assembly Resolutions Related to Israel and the Middle East (www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/UN/gatoc.html)
- United Nations: General Assembly Resolutions (www.un.org/depts/dhl/resguide/gares1.htm)

9 Bijlagen

9.1 Lijst van tabellen, grafieken en afbeeldingen

9.1.1 Tabellen

Tabel 1: Oorspronkelijke variabelen in dataset overgenomen van informatie op VN-site

Tabel 2: Variabelen toegevoegd aan de dataset

Tabel 3: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten EU15-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 4: Coderen nieuwe variabele c_stemnabijheid

Tabel 5: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 6: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

Tabel 7: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

Tabel 8: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

Tabel 9: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

Tabel 10: Stemnabijheid 15 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

Tabel 11: Goedgekeurde VN-resoluties in Commissie 4 waarbij de stemmen van de EU15-lidstaten verdeeld waren over Ja / Neen / Onthouding.

Tabel 12: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 13: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 14: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

Tabel 15: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

Tabel 16: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

Tabel 17: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

Tabel 18: Stemnabijheid 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

Tabel 19: Kruistabel met frequentieverdeling standpunten EU15 resp. EU25-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 20: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009).

Tabel 21: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in de plenaire vergadering

Tabel 22: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 1 (Disarmament and International Security)

Tabel 23: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 2 (Economic and Financial)

Tabel 24: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 3 (Social, Cultural and Humanitarian)

Tabel 25: Stemnabijheid 15 resp. 25 EU-lidstaten in Algemene Vergadering VN tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2009) in Commissie 4 (Special Political and Decolonization)

Tabel 26: Hercodering variabele c_stemnabijheid in dichotome variabele c_stemnabijheid_2

Tabel 27: Variabele a_periode

Tabel 28: Creëren 6 nieuwe dichotome variabelen c_themaP, c_thema1, ..., c_thema6 op basis van variabele o_pc.

Tabel 29: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie EU15.

Tabel 30: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie EU25.

Tabel 31: Variabelen in de vergelijking van de logistische regressie.

Tabel 32: Hercodering nieuwe variabele m_XYZ

Tabel 33: Index of Agreement voor EU15 en EU25 voor en na de uitbreiding van 2004.

Tabel 34: Conformity tussen de Benelux-landen en Visegrád-landen onderling

Tabel 35: Aantal stemmingen per onderwerp waarbij er geen unanimiteit is tussen de 25 EU-lidstaten

Tabel 36: Voorstel 1 voor hercodering variabele a_XYZ naar nieuwe dichotome variabele

Tabel 37: Frequentieverdeling standpunten EU15 en EU25 in Algemene Vergadering VN voor resoluties zonder consensus tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2003).

Tabel 38: Voorstel 1 voor hercodering variabele a_XYZ naar nieuwe dichotome variabele

Tabel 39: Frequentieverdeling standpunten EU15 en EU25 in Algemene Vergadering VN voor resoluties zonder consensus tijdens sessies 54 t/m 63 (1999-2003).

9.1.2 Grafieken

Grafiek 1: Dendrogram van de 25 EU-lidstaten in de periode voor de uitbreiding.

Grafiek 2: Dendrogram van de 25 EU-lidstaten in de periode na de uitbreiding.

Grafiek 3: MDS-plot met positie 15 EU-lidstaten voor de uitbreiding van 2004

Grafiek 4: MDS plot met positie 15 EU-lidstaten na de uitbreiding van 2004

Grafiek 5: MDS plot met positie 25 EU-lidstaten voor de uitbreiding van 2004

Grafiek 6: MDS plot met positie 25 EU-lidstaten na de uitbreiding van 2004

9.1.3 Afbeeldingen

Afbeelding 1: Artist's Impression op basis van de VN-stemresultaten 2002-2005 (door C.Holloway)

Afbeelding 2: U.S. department of State: Voting practices in the United Nations

Afbeelding 3: European Commission: European Union @ United Nations

Afbeelding 4: Jewish Virtual Library: General Assembly Resolutions Related to Israel and the Middle East

9.2 Dataset

De kern van deze masterproef is uiteraard de dataset met stemresultaten. De volledige dataset hier als bijlage bij deze masterproef afdrukken, zou tamelijk nutteloos zijn. Een dergelijke uitgebreide dataset is namelijk enkel bruikbaar in elektronisch formaat. Wie de dataset wil bekijken (en eventueel zelf de berekeningen wil overdoen), kan hiervoor terecht op mijn website www.mattiasvandoninck.eu/masterproef . Ook de SPSS-outputs zijn hier te vinden.

De dataset mag wat mij betreft ook gebruikt worden voor verder onderzoek. Denk er wel aan dat het opstellen van de dataset behoorlijk wat tijd en moeite gekost heeft. Een bronvermelding wordt dan ook zeer op prijs gesteld.